

»SLOVENE« velja

po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:

za celo leto naprej . K 240—
za pol leta . . . . . 120—
za četrt leta . . . . . 60—
za en mesec . . . . . 20—
Za inozemstvo celoletno K 480—

»Sobotna izdaja:«

Za celo leto . . . . . K 40—
za inozemstvo . . . . . 80—

SLOVENE

»Cene inseratov:«

Enostopna petstina vrsta mali
oglasni po K 4— in K 6—,
veliki oglasni nad 45 mm vi-
šine po K 8—, poslana itd.
po K 12—

Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izveniški
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKSL.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirski se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 25.511, bosn.-herc. 7563.

Krekova proslava v Pragi

Na dan, ko je »Domagoj« v domovini slavil petnajstletnico svojega obstoja in dela, je jug. kat. akad. društvo »Krek« v Pragi proslavilo spomin Janeza Evangelista Kreka. V Gregrovi dvorani Reprezentativnega doma v Pragi so se ta večer zbrali mnogobrojni zastopniki najrazličnejših struj čeških, slovaških, ukrajinskih, bolgarskih in jugoslovanskih. Prostor ne dovoljuje, da bi našteval vse osebnosti, ki so se udeležile te proslave kakor n. pr. narodne poslance in senatorje, omenjam le Slovence dobro znanega ministra dr. Dolanskega, posl. Myslivca, znanega učenjaka in prijatelja Jugoslovancov dr. Vaisa, rojaka univ. prof. dr. Murka, zastopnika jugoslovanskega poslaništva, dalje kulturnega inšpektorja dr. Prochasko, univ. prof. Kudrnovskega, docenta češke tehnike dr. Svobodo, univ. docent dr. Hanuša, dalje Francoza univ. prof. dr. Moyseja, zastopnike Ukrajincev, Cirilo-Metodijske Lige, Bolgarov, Češko Ligo Akademicko, slovaško kat. akad. društvo »Považan«, jug. dij. vseh različnih kulturnih struj, ter zastopnike časopisja. Mnogobrojne osebnosti so se pa opravičile in želele obilo uspeha kulturnemu delu za narod in češkoslovensko-jugoslovansko vzajemnost. Kdor pozna velikomestno praško življenje, bo znal ceniti zanimanje inteligence za ta večer, ko izve da je bilo kljub vsem zabavam, ki so se prirejele ta večer, dvorana nad vse častno zasedena.

Po predsednikovem govoru o pomenu tega večera je referiral o velikanskem delu Krekovem tov. Josip Flegar. Predavatelj je pokazal pot, po kateri moramo voditi, ozirajoč se na oporoko ranjkega voditelja in misleca, jugoslovanski narod k procvitu in blagostanju. Velikanska in globoka, obenem pa nežna ljubezen, ki je Kreka vodila do tako velikih žrtev za idejo, naj se naseli tudi v naša srca in naj nas zmagovalno vodi do jasno začrtanega cilja. Mi, njegovi učenci moramo v edinosti graditi in razširjati dalje idejo, kateri je položil naš največji Jugoslovanc in eden izmed velikih Slovanov temelje. Govorniku so znane osebnosti iskreno častile in svetovale, naj se referat v češkem jeziku natisne. Zatrjevali so, da tako izvrstnega o velikem pokojniku še niso čitali in slišali.

V drugem referatu je tov. Mocourek v češkem jeziku naglašal posebno pomen Kreka pa češke kulturne in politične organizacije zlasti za katoliške. Spominjal je, kako je pokojnik bodril in navduševal brate Čeha za ustanovitev akad. Lige. Kako je propagiral smisel združništva, ki se je zlasti obnesla na Moravskem. Navajal dejstvo, da je z ustanovitvijo Orla položil, najprvo na Dunaju med Čehi, potem pa na Moravi temelje tej organizaciji. Kot živega smo ga videli, kako hodi na Vyšehradu med priprostim ljudstvom in ga navdušuje za ljubav in delo do naroda. Njegove zasluge za Cirilo-Metodijsko idejo so vse povsod znane. Vezala ga je iskrena ljubezen do češkega naroda in njegovih zastopnikov, omenja le metropolita moravskega dr. Antona Cirila Ktojana, voditelja monsignora dr. Šramka id. Kamorkoli je prišel, imeli so ga za svojega, za Čeha. Dalje je naglašal, da se mora češka kat. in vsa javnost učiti od velikega soustanovitelja Jugoslavije življenja in dela za narod.

Stem večerom je društvo »Krek« zaneslo zanimanje za dr. Kreka med vso češkoslovensko in obče slovansko mlado inteligenco. Ko se je na koncu predsednik društva tov. Jandrič zahvalil gostom za obisk in jih prosil, da širijo Krekove ideje med narod, in ko je zaklical »Živela češkoslovenska-jugoslovanska vzajemnost«, smo videli, da se resnično tudi na kulturnem polju moremo zediniti v delu in ljubezni za narod. S trikratnim »Slava« pokojnemu dr. J. Ev. Kreku smo se razšli in v srcu se je še bolj utrdila misel jugoslovanske ideje.

J. M.

Zbirajte znamke za Slovensko Stražo!

Sporazum med radikali in demokrati.

MEDSEBOJNA KONTROLA — TEMELJ SPORAZUMA.

Belgrad, 16. decembra. (Izv.) Po včerajšnjih pogajanjih med sedmoricno članov radikalnega kluba in sedmoricno članov demokratskega kluba se je politični položaj gotovo popolnoma razbistril. Člani konference so se obvezali, da bodo molčali o razgovorih in sklepih konference, dokler se ne sestavi novi kabinet. Medtem pa se je vaš dopisnik razgovarjal danes z uglednim članom radikalnega kluba, kakor tudi s članom demokratskega kluba, ter zvedel kot gotovo nastopno: Temelj sporazuma med radikali in demokrati glede sestave kabineta je ugotovljen. Nikola Pašić bo ostal tudi v novem kabinetu kot ministrski predsednik. Vprašanje notranjega ministrstva se bo rešilo tako,

da dobe demokrati to ministrstvo, v katerem pa bo državni podtajnik radikalec. Istotako pa zahtevajo demokrati, da dobe v kakem radikalnem ministrstvu, kakor n. pr. v ministrstvu za agrarno reformo, svojega podtajnika. Kot kandidat za podtajnika v notranjem ministrstvu se omenja v radikalnih vrstah Čeda Kostić. Demokrati kandidirajo za notranjega ministra dosedanjega finančnega ministra dr. Kosto Kumanudija, finančni minister bo postal dr. Voja Marinković, medtem ko bi Svetozar Pribičević ostal minister za prosveto. V ostalem se v političnem položaju tekom današnjega dne ni zgodilo ničesar novega.

Zakon proti draginji.

Belgra, 16. decembra. (Izv.) Danes popoldne je bila seja zakonodajnega odbora, na kateri se je v prvi vrsti razpravljalo o zakonu proti draginji. Sprejet je bil predlog Jugoslovanskega kluba, da se zdravi postavijo med one predmete, katerim se ne smejo podraževati cene nesorazmerno. Sprejet je bil nadalje predlog Jugoslovanskega kluba, da mora država osnovati v pasivnih krajih državne prodajnice za čas nerodovitnega leta. Istotako je bil sprejet predlog Jugoslovanskega kluba, da ne sme biti čisti dobiček trgovcev večji od 25 odstotkov. V načelni debati je govoril posl. dr. Janko Šimrak, ki je poudarjal, da je zakon proti draginji preveč teoretičen in da se z njim ne bo mogla uspešno pobijati draginja ter je priporočal snovanje kmetijskih in delavskih konsumnih zadrug. Večja debata se je razvila pri

čl. 21 tega zakona, pa katerem se imajo podvreči reviziji vse one kazni, ki se niso izvršile po starem zakonu. Obsodbe bi se imele izvršiti po novem zakonu. Proti temu je vstal dr. Šimrak ter naglašal, da vlada velika draginja ravno zato, ker niso bili zadostno kaznovani oni, ki so dvigali cene, medtem ko hočejo radikali in demokrati amnestirati dosedanje krivce. Poudarjal je, da delajo to radi tega, ker so imeli nekateri veliki trgovci iz Beograda in ostalih mest plačati kazni po 150.000, 50.000 dinarjev itd. Naglašal je, da so se od siromašnejših ljudi že iztirjale kazni, sedaj pa hočejo, da se oprostijo osebe, ki so dvigale cene in veržile na veliko. — Opozicija je odobrila stališče dr. Šimraka, vendar pa je njegov predlog pri glasovanju propadel.

SOCIALEN — NE SOCIALISTIČNI POSLANEC.

Belgrad, 16. decembra. (Izv.) Poslanec dr. Dubilić je v imenu Jugoslovanskega kluba posredoval pri ministrstvu za socialno politiko radi velikega pomanjkanja živila v Dalmaciji in velike draginje, ki vlada v posameznih delih dežele. Povdarjal je, da prebivalstvo strada radi težkoč pri dovozu živil in radi draginje, ter je zahteval, naj se preskrbi zadostna količina živil za znižano ceno, siromašnim družinam pa naj se preskrbi hrana brezplačno, ker je ne morejo plačati. Minister je odgovoril, da je v to svrhu zahteval primeren kredit in da bo poskrbel, da se Dalmaciji pomore, ker ve, koliko pomanjkanje živil vlada v tej pokrajini.

KORUPCIJA Z DNEVNICAMI.

Belgrad, 16. decembra. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora se je govorilo tudi o korupciji pri izplačevanju dnevnic našim misijam v inozemstvu. Ugotovilo se je, da dobiva šef naše misije v Parizu poleg redne plače 200 frankov dnevnice, podšef 150 frankov, eksperti pa po 120 frankov. Razen tega se je ugotovilo, da šteje naša misija v Nemčiji, ki biva v Wiesbadnu, 40 oseb in da dobiva šef te misije poleg redne mesečne plače še 5000 frankov mesečno, ostali člani pa po 2500 frankov mesečno. Posl. dr. Gosar je zahteval, naj se članom misije v Parizu znižajo dnevnice na 50 frankov, članom misije v Nemčiji pa za eno tretjino. V tem zmislu se je poslalo pismo Nikoli Pašiću, ki vodi tudi zunanje ministrstvo.

URADNIŠKE DOKLADE IN REDUKCIJA URADNIŠTVA.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Danes je bil na seji finančnega odbora izvoljen odsek, ki ima nalogo proučiti vprašanje drginjskih doklad uradnikom ter predlog posl. dr. Šečerova glede znižanja števila uradnikov. Po tem predlogu se ima število državnega uradništva zmanjšati do konca avgusta prihodnjega leta na 32.000. V tozadnji odsek so bili izvoljeni dr. Gosar, Svetislav Popović in Radović.

AFERA OMNIUM SERBE KONČANA.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Današnja »Politika« poroča, da je banka Marchal et

Comp., ki je hotela s sindikatom pariških bank osnovati družbo Omnium Serbe, obvestila vojno ministrstvo, da umakne svojo ponudbo glede zgradbe tvornice za municijo in vojno gradivo v naši državi, ker ni dobila pravočasno odgovora na ponudbo. S tem je končana stvar, ki je dvignila mnogo prahu v naši javnosti.

IZ SRBSKE ZEMLJORADNIŠKE STRANKE.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Izvrševalni odbor zemljoradniške stranke se je danes konstituiral. Za predsednika stranke je bil izvoljen Bora Stavljanin, za podpredsednika Milan Gavrilović, za tajnike pa Milan Komadinić, Klarić in Fedor Nikić.

DR. HAINISCH PRI MASARYKU.

Lana, 16. decembra. Avstrijski gostje so se potem, ko je predsednik Masaryk sprejel zveznega kancelarja Schobra v poslovnih avdijenci, odpeljali ob 9.50 na lanski kolodvor. Tam so se za poslovitev zbrali oficijelne osebnosti. Na kolodvoru je bil postavljen častni oddelek vojakov. Vojaška godba je zaigrala himni obeh držav. Oba predsednika sta se prisrčno poslovila. Točno ob 10. je odpotoval predsednik Hainisch s spremstvom. Spremljal ga je ministrski predsednik dr. Beneš in kancelar Šamal in pa legacijski svetnik dr. Križek, ki bo spremljal avstrijske goste do meje češkoslovaške republike. Zvezni kancelar Schober in ministrski predsednik dr. Beneš sta zapustila posebni vlak v Prago.

Praga, 16. decembra. (Izv.) Češkoslovaški poslanik in Berlinu Tusar se je pripekljal v Prago, da se udeležuje posvetovanj z avstrijskimi delegati.

AFERA MAŽARSKEGA POSLANIKA V PRAGI.

Brno, 16. decembra. (Izv.) »Lidove Noviny« poročajo iz Prage, da se mažarski poslanik Tahty ne bo več vrnil na svoje mesto v Prago. Poslanik Tahty je pošiljal v češke kraje svoje ljudi, ki so Čeha napadno informirali o položaju češkoslovaške republike. Povratek Tahtyja v Prago bi pomenil za Čeha provokacijo.

Med Italijo in Jugoslavijo.

Rim, 15. decembra. Italijansko javnost vznemirjajo vesti, da bo Italija izpraznila tretji pas v Dalmaciji, preden bo popolnoma izpolnjena rapalska pogodba, to je, preden bo sklenjena med Jugoslavijo in Italijo trgovinska pogodba. Italijanom je največ za dogovor o ribolovu na Jadranu, ki se je že sklenil, ki ga pa jugoslovanska vlada potem ni hotela ratificirati, češ da tvori del celokupne trgovinske pogodbe in se more le z njo vred uveljaviti. Italijanska vlada je pred kratkim pozvala v Rim svojega beograjskega poslanika Manzoni za obnovne gospodarskih pogajanj z jugoslovansko vlado. Manzoni se je te dni vrnil v Belgrad z obsežnimi navodili in pooblastili. Zaradi vladne krize se pa pogajanja ne morejo razviti. Poluradno se naglašja, da na izpraznitev tretje cone pred sklepom trgovinske pogodbe ni misliti.

ZAPLEMBE ČOZOTSKIH RIBISKIH LADIJ V JUGOSLAVIJI.

Trst, 16. dec. (Izv.) Italijanski listi priobčujejo podrobnosti o zaplembi čozotskih ribiških ladij na otoku Pagu. Prve dni tek. meseca je v spodnjem Kvarneru lovilo ribe 14 čozotskih ladij, ki jih je potem viharo vreme prisililo, da so iskale zavetja ob otoku Pagu. Tu je jugoslovanska oblast ladje pridržala in jih zasedla z orožniki. Čez nekaj dni so ladjam ukazali, naj odplujejo v bližnjo luko Novaljo. Ladje so pa ušle deloma v tretji pas Dalmacije, ki je zaseden po Italijanih, deloma pa domov v Italijo. Listi pozivajo vlado, naj čim prej prisili Jugoslavijo na sklep trgovinske pogodbe, dotlej pa energično zahteva, da se glede ribolova na Jadranu ne krši status quo, torej naj se pusti še nadalje Italijanom ribariti v — naših vodah.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

Rim, 15. dec. (Izv.) V parlamentu je na dnevnem redu podaljšanje začasnega proračuna. Socialisti so se odločno izjavili proti podaljšanju in začeli z ostro opozicijo proti vladi. Vzrok je fašistovski umor kremonskega pokrajinskega podpredsednika, ki je bil socialist.

V včerajšnji seji je prišlo do ostrega spopada med fašisti in socialisti, ker so fašisti predlagali, naj vlada postopno odpusti železničarje, ki se niso udeležili vojne, in jih nadomesti z demobiliziranimi borci. Sejo so morali prekiniti.

ITALIJANSKA LJUDSKA STRANKA ZA RAZPUST FAŠISTOVSKIH TOLP.

Rim, 15. dec. (Izv.) Senzacija včerajšnjega dneva je bila vest, da je vlada na pritisk ministrov ljudske stranke pristala na to, da se brez odloga razorože fašistovske akcijske tolpe. Kakor poročajo listi, je predložil agrarni minister Mauri (Italijanska ljudska stranka) po kremonskem dogodku vladi ultimatum, da ali takoj ukrene potrebno, da se razorože fašistovske tolpe, posebno na Padovanskem, pa tudi drugod ali pa bodo takoj odstopili vsi ministri in državni podtajniki ljudske stranke. Vlada ni imela drugega izhoda ter je na zahtevo pristala. S tem činom hoče pomirjevalno vplivati tudi na socialiste.

Podkvestorja v Cremoni je vlada odstavila.

ITALIJA IN RUSIJA.

Rim, 16. decembra. Pri posvetovanjih o vzpostavitvi političnih odnošajev z Rusijo, ki so se vršila v odseku za zunanje posle, sta izjavila predsednik Bonomi in minister zunanjih poslov Della Torretta, da načeloma nista zoper vzpostavitev odnošajev, če se bodo čuvali italijanski interesi in ohrani italijanska vlada popolno akcijsko svobodo. Odsek je odobril izjavo vlade.

DR. KRAMAR OBOLEL.

Praga, 16. decembra. (Izv.) »Narodni Listy« poročajo: Dr. Kramar si je pred nekaj časom zlomil eno rebro. Vsled njegovega delovanja v parlamentu, kamor je kljub svoji bolezni zahajal, se je njegovo zdravstveno stanje poslabšalo. Vendar upajo, da bo v doglednem času popolnoma ozdravil.

ČESKI SLADKOR ZA AVSTRIJO.

Praga, 16. decembra. (Izv.) Avstrijski urad za razdelitev sladkorja je sklenil s

praško družbo za izvoz sladkorja pogodbo za dobavo 60.000 meterskih stotov sladkorja in sicer sladkorno sipo po 700 K, sladkor v kockah pa po 750 K. Sladkor bodo dobavile južnomoravske sladkorne tovarne.

MAŽARSKA BI RADA PRISTOPILA K MALI ENTENTI.

Bratislava, 16. decembra. (Izv.) »Magyar Ujsag« piše: Če bi Avstrija pristopila k mali ententi, kar ni izključeno, bi tudi Mažarska ne smela biti izključena od pristopa. Pristop Mažarske k mali ententi ni utemeljen samo v političnih, marveč tudi v gospodarskih interesih.

ENOTNA LEGITIMISTIČNA STRANKA NA MAŽARSKEM.

Budimpešta, 16. decembra. (Izv.) V legitimističnih krogih se pod vodstvom grofa Adalberta Apponyja vrši gibanje za ustanovitve enotne legitimistične stranke, v katero bi vstopila tudi bivši ministrski predsednik Friedrich in bivši naučni minister Haller s svojimi pristaji.

DIPLOMATSKA VEST.

Dunaj, 16. decembra. (Izv.) Nemški poslanik v. Rosenbergo bo v kratkem zapustil Dunaj, da nastopi svoje novo mesto kot poslanik nemške države v Kodanju.

NEMČIJA PROSI ZA ODGODITEV PLAČILA.

Pariz, 16. decembra. Državni kancelar dr. Wirth je poslal predsedniku reparacijske komisije pismo, v katerem izjavlja, da se je nemška vlada v zagotovitev glasom določb plačilnega načrta od 5. maja 1921 v kratkem zapadlih plačil pogajala v Angliji glede posojila. Nemški vladi je bilo odgovorjeno, da spričo sočasno in za naslednja leta veljavnih določil in finančnih obveznosti nemške vlade napram reparacijski komisiji ne more dobiti posojila v Angliji. Nemška vlada si bo mogla zato do 15. januarja in 15. februarja preskrbeti le približno 150—200 milijonov mark v zlatu in prosi komisijo, da ji za ostali znesek podaljša rok. Nemška vlada se omejuje na to zahtevo, da se zaveda, da se pri kasnejših plačilih pojavijo težkoče.

VELIKE PONEVERBE PRI JUŽNI ŽELEZNICI.

Dunaj, 16. decembra. V zadnjem času so se pri južni železnici zvedele poneverbe, ki so se izvršile pred daljšim časom. Škodo cenijo na približno 20 milijonov kron. Zapri so štiri uradnike. Preiskavo vodi deželno sodišče na Dunaju. Poneverjenja so se izvrševala s ponarejenimi računi, oziroma tako, da so z izdajo in pregledom računov poverjeni uradniki na goljufiv način sodelovali.

Poljedelski svet.

Zavarovanje proti toči. — Železniški tarif. Belgrad, 13. dec.

Včeraj 12. t. m. se je otvorilo prvo zasedanje poljedelskega sveta kot najvišjega strokovnega in posvetovalnega organa poljedelskega ministristva. Zasedanje je otvoril poljedelski minister I. Pucelj, ki je govoril o velikem pomenu poljedelskega sveta, o njegovem sodelovanju pri ustvarjanju novih, kmetijstva se t. č. oblik zakonov, začrtal je smernice dela, povdarjal je, da pomeni institucija poljedelskega sveta le prehodno stanje, da moramo delati na to, da se ustanove kmetijske komore in ustvari gospodarski parlament. Po govoru poljedelskega ministra se je konstatiralo, da je prisotna večina članov poljed. sveta in se je soglasno izvolil za predsednika prof. Radovanović, član odbora srbskih kmet. zadrug v Belgradu.

Popoldan se je pričelo z razpravami. M. Dinjić, referent ministristva, je poročal o zavarovanju proti toči. V tozadnem na-

črtu zakona se predlaga obvezno zavarovanje, država pusti vsako leto po komisiji, sestoji iz državnega kmet. uradnika, davčnega uradnika in enega ekonoma iz občine, ki je dovršil kako kmet. šolo, škodo po toči preceiniti in vso dognano škodo razdeliti proporcionalno kot doklado na celo vsoto državnega neposrednega davka. Referent je omenil, da je znašala škoda po toči leta 1921 78 milijonov dinarjev (Srbija nad 26 mil., Makedonija nad 19 mil., Bosna 6 mil., Hrvaška 1.1 mil., Crnagora 775.000, Dalmacija 22 mil., Slovenija 2 milijona dinarjev). Po načrtu nimajo pravice do odškodnine v slučaju toče občinska, okrajna, državna, vakuška, samostanska in cerkvena posestva, ako te ustanove same obdelujejo posestva, posestniki sadunosnikov in vinogradov pod 10 a, ako niso kmetovalci, posestniki sadunosnikov in vinogradov, ki ne rode, ter drevesnice in trsnice, nadalje posestniki vinogradov, ki so nasajeni z direktno rodečimi hibridami ameriške trte (n. pr. šmarnica) in slednjič posestniki, ako toča ne uniči več kot 20 odstotkov žetve ali trgatve. Po referatu se je razvila živahna debata o tem, ali naj vzame zavarovanje v roke država, zadruga ali delniške družbe, ali se naj naloži doklada na vse neposredne davke ali samo na davke kmetov, ali naj bo zavarovanje obligatorno ali fakultativno itd. V imenu Slovencev sta govorila posl. VI. Pušenjak in tajnik kmet. družbe I. Lah. Prvi je pozdravil načrt zakona kot nujno potrebo časa, se zavzel za obvezno zavarovanje, katero naj vzame država v roke, ker je zavarovanje potom delniških družb predrago, kakor tudi za to, da se naloži doklada na vse neposredne davke, ker mora tudi kmet v obliki davka prispevati za razne ustanove, n. pr. gledišča, muzeje itd., katera on ne uporablja, in ker je v interesu vseh, da se povzdigne produkcija, kakor tudi radi tega ker so v drž. proračunu za napredek kmetijstva zelo skromne vsote, dočim so za druge ustanove določeni zelo visoki zneski. Omenil je, da bo v podrobni razpravi postavil spremembevalne predloge glede sestave komisij za preceinitve škode in glede določb, po katerih so gotove vrste posestev oz. posestnikov izključene od povrnitve škode po toči dočim bi morale doklade na neposredni davek plačevati. — Tajnik I. Lah omenja, da slovenski kmetje željno pričakujejo ta zakon, želi, da bo zavarovanje obvezno, katero vzame država v roke. Na to se je izvolil odbor 5 članov, ki mora proučiti ves zakon in podati plenumu poročilo.

Dne 13. t. m. je dr. O. Frangeš, profesor visoke šole za kmetijstvo v Zagrebu, zelo zanimivo predaval o železniških tarifih z ozirom na kmetijstvo. Naša železniška politika mora stremeti za tem, da dobimo najboljši in najhitrejši zveze z inozemstvom in s pasivnimi kraji in da se tarife prilagode vrsti blaga. Kot najnujnejše zveze priporoča proge Belgrad—Pančevo, Koprivnica—Varaždin—Ljutomer in izpopolnitev zveze z Jadranskim morjem. Glede tarifov poudarja referent, da so se tarifi pri poljskih pridelkih v dosti višji meri zvišali kot tarifi pri industrijskih predmetih. Z več vzgledi pojasni poročevalec našo neugodno tarifno politiko. Voznina za 1 q pšenice iz Newyorka na Dunaj je samo za 3 K višja kot voznina iz Zagreba na Dunaj; velika je nevarnost, da bo Amerika konkurirala z našim žitom. Radi previsokih tarifov smo izgubili Češkoslovaško kot trg za naša vina. Italijani so s Češkoslovaško sklenili pogodbo za dobavo 1 milijona hl vina, mi pa imamo 1 in pol do 2 milijona hl vina za izvoz, a ni — odjemalcev. Poleg visokih tarifov ovira cel naš promet pomikanje vagonov. Rabimo 60.000 vagonov, a imamo na razpolago 15.000 vagonov. Po izčrpnem referatu se izbere odbor 5 članov, da sestavi resolucijo za razpravo v plenumu.

govore domačo govorico, ki jo razume ves svet. Celo okno, stene in celo tla v tej izlozbi so tapcirane s temi malimi pisanimi listi, ki imajo vsak svojo lice. Kot v izlozbi starin: najmlajši imajo najmanjšo vrednost.

Poljska republika je zastopana, celo Jugoslavija in Nemška Avstrija sta poslali na ogled svoje ljubljence. In med temi papirji leži rjavkasti, majhni papir, da, nič večji ni, kot vojni listek cestne železnice — in na njem se svetila dve debelo tiskani besedi: One Dollar... Ljudje stoje in strme in računajo: Na tem malem listku je zapisana usoda — Nemčije. Tam po ulicah valove množice in se odpirajo vrata v prodajalne — tukaj stoje ljudje tiho in nihče si ne upa stopiti skozi vrata. V tej hiši umira marka.

V kavarni je bilo. Pri isti mizi je sedel in mi pripovedoval o kurzu in avtomobilih. Zdelo se mi je, da je sin bogatega očeta ali pa umetnik. Otroški obraz je imel in ne vem katera zlobna roka mu je zarisala globoke brazde v lica. Ker je spoznal, da sem tulec, ki mu ne more konkurirati, se je izdal. Ni bil umetnik in njegov oče je davno umrl. Služil je kot poduradnik v — banki. »Pa je avto vaš?« ga vprašam. »Moj

Porenska republika.

Köln, 14. decembra.

V Porenju se vrše zadnji teden pomenljivi dogodki. Takozvana skupina Sonderbündlerjev skuša s pomočjo entente proglasiti samostojno Porensko republiko. Skupino vodi publicist J. Smeets, ki izdaja v Kölnu »Rheinische Republik«, glasilo centrifugalnih elementov, h katerim se po večini prištevajo nemški komunisti. Povod temu gibanju je dalo stoločno zapostavljanje Porencev od strani absolutistične Prusije, zlasti pa stoje za tem gibanjem Francozi in Belgijci, katere jako v oči bodo hitri gospodarski napredek poražene Nemčije.

V nedeljo 4. decembra so sklicali Sonderbündlerji v Bonn tretjo konferenco republikanskih delegatov. Zborovanje se je vršilo v veliki dvorani Kölner Hof. Udeležilo se ga je okrog 500 delegatov iz Porenja. Zborovanje je nadzirala policija, ker se je splošno pričakovalo, da bo ta dan proglašena republika. Vendar se separatistom ta trenutek še ni zdel primeren za izvršitev svojih ciljev. Poslali so na washingtonsko konferenco prošnjo, v kateri utemeljujejo zahtevo po samostojnem Poreniu. Zdi se, da ta prošnja najbrže ne bo brezuspešna, ker se bosta gotovo potegnili zanjo Francoska in Belgija, da oslabilta Nemčijo. Pričakuje se, da bo prišlo do republike v slučaju, če Nemčija ne izpolni v določenem terminu svojih obveznosti. Vendar je treba konstatirati, da ljudstvo splošno ne odobrava tega pokreta.

To simpatijo je pokazala ententa zlasti zadnje dni. Takoj drugi dan po konferenci je nemška policija aretirala voditelja republikancev J. Smeets-a in ga postavila pred sodišče radi žalitev, s katerimi je posval državnega predsednika Eberta in prusko uradništvo. Sodišče je obsodilo obtoženca in ga dalo zapreti. Smeets je pa interpeliral na medzvezniško poresko komisijo, ki je dala ukaz, naj se obtoženec takoj izpusti in naj se dajo garancije, da ostane nemoteno v zasedenem ozemlju.

Politične novice.

+ Zabava v politiki. Zadnja številka »Kmetijskega lista« je pomotoma izšla dne 15. decembra, ker je namenjena za pustni torek. Naslov uvodnika je: »Polom klerikalne politike«. Če zamenjate v njem izraz »klerikalne« z izrazom »samostojneži«, bi pa vse trditve skoro do zadnje vejice odgovarjale resnici; v tem slučaju je priporočati, da izda SKS to številko še enkrat, in sicer na veliki petek. Za SKS primerno gradivo za zabavo in žalovanje.

+ Iz ministristva za socialno politiko. V Sarajevu izhajajoča »Srpska Rijec« od 10. t. m. objavlja v nekem dopisu iz Mostara, da so imeli 6. t. m. mostarski uradniki v sodni dvorani shod, čigar povod je bila neka afera, ki se tiče ministristva za socialno politiko. Na shodu so povedali, da je ministristvo za socialno politiko, ki je obnem likvidator ukinjenega ministristva za obnovo zemlje, prodalo tvrčki Ružić i drugovi iz Stolca 30 vagonov graha po 2 kroni 20 v. n. kilogram, dočim velja grah v Hercegovini 14 kron kilogram. Tvrška Ružić namerava »socialnopolitični grah« izvoziti v Nemčijo in v Italijo in sicer po odobrenju samega g. ministra za socialno politiko dr. Kukovca. — Besedo ima sedaj g. dr. Kukovec, da pojasni, če ima obrtni list. Minister Pucelj ga ima.

+ »Hočemo Protića! — Dajte nam Stojana!« Po sklepu glavnega kongresa radikalne stranke prihajajo polagoma na dan zanimive okolnosti, ki dajejo zborovanju vse drugačno obeležje, kakor ga dajejo oficielna poročila strankinega vodstva. Tako poročajo belgrajski listi (»Pravda«, »Epoha« i. t. d.), da je Vasa Aleksić v svojem govoru zahteval Stojana Protića, »ki edi-

ni more rešiti državo«, nakar je nastal med zborovalci velik hrup: »Dajte Stojana! Nočemo Pašića! Živel Stojan!« In ko je isti govornik zahteval notranje ministristvo za radikale, so začeli kričati: »Kje je naš voditelj? Hočemo Stojana!« Predsednik Jovanović je razburjene zborovalce le s težavo pomiril. Isti prizor se je ponavljal, ko je zahteval bosanski delegat, naj spode gospodične iz ministristev, dekoltirane in »sa visokim štiklicama« (petami), v Bosno za učiteljice: »Dajte nam Stojana!« Struja, ki se je izjavila za Protića, je bila tako močna, da je dosegla celo izvolitev Protićevu v odbor za izdelavo resolucije! Najhujše demonstracije za Protića pa so se dvignile med govorom znanega popa Minića. Ta je zahteval, naj se izvoli poseben odbor, ki naj dovede Stojana Protića na kongres kot »edinega rešitelja radikalne stranke in države. Burni klici: »Živel Protić!« — Predlogu popa Minića se je uprl dr. Laza Marković, nakar mu je zaklical Minić: »Bojite se ga, da preveč ne razčisti!« — Tudi večina drugih govornikov, ki so prišli do besede drugi dan kongresa, je izjavila, da je sicer za Pašića, toda ž njim skupno naj vodi stranko tudi Protić, na katerega gledajo zlasti radikali iz Južne Srbije kot »na svoj spase«, dočim izkazuje Pašiću »vsako čast«. — Te vesti potrjujejo domnevo, da se vrši v radikalni stranki velik reorganizacijski proces, ki pa še ni dozorel.

+ Velikosrbi na kongresu radikalne stranke. Na glavnem kongresu radikalne stranke se je pojavila tudi velisrbska struja v stranki, ki je imela zlasti za časa vojne velik, celo odločilen vpliv v radikalni stranki. Tako n. pr. je izjavil dr. Mladen Georgijević (iz Srema), da so Sremci nad Srbi razočarani. Edina rešitev iz mučnega položaja je ostvareitev Velike Srbije. On noče nič slišati niti o Zagrebu, niti o Radiću, niti o republiku, ampak vse samo za Belgrad, za Pašića in kralja Aleksandra. V istem smislu je govoril Vlada Savić iz Vojvodine, ki je izjavil, da Vojvodina pozna samo šumadijo (jedro Srbije), šumadija pa mora biti za Veliko Srbijo. — Velikosrbska ideja med radikali torej še ni izumrla, ampak živi še prav čvrsto in težko če ni pripisovati ravno tej podvojenosti med velikosrbsko strujo in med strujo, ki se izjavlja za »narodno edinstvo«, nekega kolebanja v besedilu od kongresa sprejete resolucije, ki v mnogih besedah prav malo ali pa nič ne pove.

+ Protićev »Radikal« o občinskih volitvah v Zagrebu. V svoji 52. številki piše: »Če upoštevamo razpoloženje Hrvatov, kakor se je pokazalo pri občinskih volitvah v Zagrebu, kot dejstvo, mora biti vsakemu politiku jasno, da pravec naše sedanje državne politike ne le ni dober, ampak da ga je treba brezpogojno izpremeniti. Mi lahko mislimo o gotovih željah nekih Hrvatov, kar hočemo, mogoče so cilji nekih Hrvatov norost, toda v pravcu, v katerem smo hodili doslej, ne smemo nadaljevati. Treba bo začeti z novo politiko.«

+ Zanimiva notica. V »Radikalu« od 14. t. m. čitamo sledečo notico: »Člani zbor radikalne stranke so po končanem zborovanju manifestirali pred stanovanjem g. Stojana M. Protića, potem ko so prej slično manifestirali pred stanovanjem g. Nikole Pašića. G. Stojan M. Protić se je s kratkim govorom zahvalil za dokaze ljubezni in spoštovanja in srčnemu in toplemu nagovoru enega od manifestantov.« — S temi besedami potrjuje Stojan M. Protić sam, da na shodu radikalne stranke le ni vladala prevelika sloga, ampak da so tudi Protićevi pristaji pokazali, da žive.

+ Dobra uprava. Iz belgrajske »Politike« od 14. t. m.: »Na listi ministrov na razpoloženju, ki prejemajo plačo iz glavne državne blagajne, se nahaja tudi g. N. Petrović, ki je že pred desetimi leti jenjal biti minister. Zato ni čudno, če se poslanci ta-

Umirajoča marka.

Slike iz Kelmorajna.

F. Terčelj.

Na mestne ulice je legel mrak. Tisočere žarnice so se zasvetile in razkrile sijaj in bogastvo krasnih izlozb. Neštete množice valovijo po cestah in postajajo pred izlozbami, v katerih so razstavljena Miklavževa darila, ovita v smrečje, ki ga je zapadel prvi sneg. Obrazi se smejejo, oči upalnih otrok se svetijo, vrata v prodajalno se neprestano odpirajo in zapirajo.

Na sredini mesta pa je izlozba, ki jo obdaja piramida ljudi. Na zunaj ni to podjetje nič posebnega — le izlozba je magnet, ki vleče vse: bogate in uboge.

Tiho, molče stoje pod oknom in plašno upirajo svoje oči skozi steklo. Tu ni pretrivanja, tu ni veselja — le grozno začudenje in radovednost, ki celo govoriti ne da, je doma v tej izlozbi.

Ob oknu vise siv, rjavkasto-višnjevi papirji, večinoma obrabljeni, obledele barve, kot bi izhajali iz davnih stoletij. Tuje besede so zapisane na njih in čudne arabeske jih obkrožajo. Te črke in besede govore tuj jezik — samo številke na njih

— ž njim špekuliram. Saj vsi špekuliramo!« »Pa če izgubite?« »Izključeno! Če gre človek vsak dan na borzo, že zna vršiti svoj posel. Samo druge je treba posnemati, pa gre!« »Koliko pa zaslužite mesečno?« »Kod poduradnik? Tristoosemdeset mark!« »In sicer?« »Štirideset do petdeset tisoč! Je seveda različno!« »Pa je silno nevarno vaše početje!« »Nevarno gor, nevarno dol če vsi tako delajo, zakaj bi jaz ne. Kaj pri vas v Jugoslaviji žive ljudje samo od dela?« »Da, od dela pač, a ne vsi od enakega.« Ker je prišla ravno beseda na delo, ga zaupno vprašam: »Kaj pa če bo treba enkrat spet prijeti za delo, ali bo šlo?« — Zmigal je z rameni, se nasmejal in cinično odgovoril: »Pa menda ne bo treba!«

In ta kavalir je bil star — 18 let...

Pred velikanskim domom rokodelskega društva sta stala s prijateljem. Pa pride po trotoarju dama silno elegantno napravljena. Tovariš se odkrije. Ne vem, čemu sem ga vprašal, najbrž iz radovednosti: »Kdo je ta dama?« »A — telefonistka je pri centralnem uradu.« »Pa taka noblesa?« »No ja, če ima človek še postranske služke!« Molčal sem. »Da ne boste na-

pačno umeli,« je nadaljeval moj prijatelj, »vam povem, da zna dobro poslušati, kadar govori šef glavne rense banke. In pet minut pozneje — pa telefonira ona, pa ne šef!« »No — in —« »Nič — in — špekulira, kot vsi.«

Molčala sva in odšla v dvorano, kjer so uprizarjali »Bogatina in ubogega Lazarja«...

Celi Köln je borza — in zdi se mi, kot bi vsi ljudje govorili s številkami. Cene v izlozbah kar rastejo, kot bi jih bilo sram pred ljudmi, ki govorijo le o — dolarju. In veliko jih je, ki samo gledajo in se solznih oči vprašujejo: kaj bo prinesel otrokom sv. Miklavž in kaj jim donese Božič! Ti pač ne znajo špekulirati. Tak vtis imam, kot takrat v Ljubljani, ko so se vračali sestradani vojški s fronte in zagledali po dolgih letih prvič bel kruh — žarečih oči so stali pred njim, kot pred malikom — in jezik jim je delal proste vaje. Pa so imeli denar in so si kupili beli kruh. Danes se pa v tem velikem mestu sveti beli kruh — in belelemu kruhu se svetijo željne oči — toda v srcu je žalost in v očeh solze — ker — marka umira!

ko trgajo za ministrska mesta, da dobe sigurno rento »ministra na razpoložljivu« vsaj za deset let, če jim kakšna nova naredba ne bo zagotovila celo dosmrtno rente.

+ **Mi in Francozi.** O našem razmerju do Francije objavlja belgrajska »Samouprava« od 14. t. m. (ki velja še vedno kot poluradni organ našega vnanjega urada) zanimiv dopis iz Pariza (ki je mogoče napisan tudi v Belgradu), v katerem pravi med drugim: »Proti svoji latinski sestri (Italiji) je pokazalo francosko časopisje tudi neko slabost. Morala e priti »sicilijanska večerja« (zadnji napadi fašistov na Francoze) da so se mnogi spametovali. V Bolgariji se je neki francoski diplomat tako izpozabil, da se je moral nam opravičevati. Francoski tisk, izvzemši »Journal des Débats«, je branil Albance. Naravnost grda je postala stvar, ko je šlo za Madžarsko. Vse to je stvorilo malo antanto, o kateri je rekel g. Poincaré, da je naperjena proti francoski politiki, v resnici pa francosko politiko podpira. A Franciji ni treba ravno podpirati dovčerašnjih sovražnikov francoskih prijateljev. Tako se je tudi zgodilo. Anglija že odkrito nastopa proti Franciji in na strani Anglije je Italija. Nemčija je že pripravila ost proti Franciji. Nesigurna Italija nikdar ni stala popolnoma na francoski strani. Avstrija in kapitalistični Nemci nočejo razcepa Nemčije. Mažari so se zvezali z Italijani, tako tudi Albanci; kje so Grki, že itak vemo. Tako se sedaj mnogim odpirajo oči. Mnogi francoski častniki so nas hoteli po premirju učiti politike in nam kazati naše interese. To velja zlasti za »Temps« in »Action Française«. Tako je g. Gentison, dopisnik »Tempa«, ki se sedaj nahaja v Belgradu cele mesece pošiljal svojemu listu dopise iz Sofije, katere omenjamo in nič več, z dostavkom, da niso bili za nas ravno laskavi. Naglasiti pa moramo, da ta gospod ni Francoz, ampak Švicar. Sedaj iz Belgrada piše nekoliko drugače; sedaj nam celo dovoljuje, da se svobodno opredelimo, spominja se vojnih zaveznikov, samo želi močno Srbijo zaradi varnosti Francije in se dela, da je z centralizem. Kadar govori o Radiću, citira besede grškega kronista o Slovanih, da smo »anarhističen narod«. — Ravno tako je izpremenila svoje mišljenje o nas tudi »Action Française«. — »Samouprava« z zadovoljstvom beleži te pojave v francoskem časopisju kot »preokret na bolje« in zatrjuje, da imamo samo Slovani in Francozi iste interese in da smo »drug drugega vredni«.

Tudi na Goriškem hočejo začeti.

Gorica, 15. decembra.

Goričanom so fašisti doslej do neke gotove mere prizanašali, ker so sami videli, da na Goriškem fašizmu ne cveto rože. Socialistično in komunistično gibanje na Goriškem ni tako razvito, da bi bila imela vlada priložnost zaneti fašizem na umeten način, kot n. pr. v Istri, toda kar ne gre zlepa, mora iti zgrda in zato je vlada v dosegu svojih političnih ciljev imenovala za kvestora na Goriškem baš v trenutku, ko je bil požgan Narodni dom v Barkovljah, zloglasnega Wenzela, pod katerim so se v Kremoni zgodila največja hudodelstva, ki je ščitil fašiste v vseh njih dejanjih in jih skrival za plašč javne oblasti.

To dejstvo je silno razburilo naše ljudstvo in tudi Furlane, ki hočejo enako kot Slovenci mirnega življenja v svoji deželi. Poslanec Šček je v zbornici takoj odločno protestiral in imenu obeh narodnosti dežele proti temu umevanju in je že naprej povedal, da se bo naše ljudstvo najodločneje uprlo proti takemu božičnemu daru vlade. Ljudstvo se bo gotovo dvignilo kot en mož, zakaj ono vé že po svojih raznih gerentih in komisarijih, kaj se pravi imeti v deželi oblastnika zaščitnika ubijalcev in požigalcev. Mislimo, da bo vlada prišla kmalu do spoznanja, da ljudstvo noče več boja, noče pobijanja in požiganja, noče sožitja z roparji, ampak hoče miru in prijateljskih odnošajev s tistim delom delovnega prebivalstva, ki nima s fašisti nobene skupnosti.

Primorske novice.

p Poslanec dr. Vilfan pri generalnem civilnem komisariju. Dne 13. t. m. se je oglasil poslanec dr. Josip Vilfan pri generalnem civilnem komisariju v Trstu, da ga obvesti o čustvih, ki prevažajo srce slovenskega prebivalstva spričo najnovejšega fašistovskega zločina v Barkovljah. Generalni komisar je izrazil nad dogotkom svoje obžalovanje in rekel, da je narodel, naj se preišče, če se je glede oblastvenega varstva kaj zanemarilo. V ostalem se je pa skliceval na splošni položaj v kraljevini, ki omogoča take dogodke, dokler ne pride do splošnega pomirjenja duhov. — Slaba tolažba za brezbrambne mirne državljane te sijajne velesile Italije!

p Pogumen nastop slovenske trojice v rimskem parlamentu. Kakor smo že poročali, je poslanec Šček podal v italijanskem parlamentu oster protest proti temu, da bi se fašistovski kvestor Wenzel iz Cremona premestil v Gorico. Nato je

trojica slovenskih poslancev: Šček, Podgornik in Lavrenčič, vložila 92 interpelacij, 78 od teh za otvoritev šol. Interpelacija, ki tiče preganjanja Slovanov in republikancev v Istri, je podpisal tudi republikanski poslanec Bergamo. Italijanski listi se nad vsemi temi dejstvi hudo razburjajo.

p Resen opomin tržaških Slovencev jugoslovanski javnosti. Povodom požiga Narodnega doma v Barkovljah, piše tržaška »Edinost« na naslov jugoslovanske javnosti: »Splitski dogodki so dali povod — in ne vzrok — za zažig Narodnega doma v Trstu, dne 13. julija 1920. Zadnja slovenska dvorana v okolici je bila predinočnim zažigom zopet radi dogodkov v Splitu. O teh groznih posledicah — četudi niso ne opravičene niti opravičljive — naj bi bratje tam zunaj začeli resno razmišljati. Kakor mi tukaj opravičeno zahtevamo, naj se tržaškimi razgretimi nacionalistom ne dopušča, da si prisvajajo naloge, ki pripadajo edino le oblastvom, isto tako razumevanje nujno želimo od rojakov v Jugoslaviji. Saj vidijo sedaj vnovič, kako krvavo morajo za vsak tak dogodek plačevati njihove lastni bratje na tem ozemlju! Kaj nam koristi, potemtakem vsi izrazi simpatije in ljubezni v lepih člankih vašega časopisa?»

p Fašistovska morala italijanskih oblasti. »Edinost« poroča, da je bil doslej zaradi požiga barkovljanskega Narodnega doma aretiran en domačin. Škoda znaša 120—150 tisoč lir.

Štaterske novice.

š Nove davke je sklenil mariborski občinski svet na svoji zadnji seji. Ne le kvartopirci po kavarnah, obdavi se tudi vsak gost, ki bo sedel preko 10. nočne ure v gostilni in preko 11. ure se v kavarni. Za ta luksuz bo plačal en dinar. Da ga bo res plačal, zato bo skrbela policija. Lastnik lokala dobi od mestnega magistrata numerirani blok, od katerega odtrga polovico listka in ga servira proti plačilu 1 dinar. Obdavi, se huse kot doslej se tudi ljubitelji šampanjca. Za povišanje davka na avtomobile, se referent politikan g. Roglič še ni mogel ogreti; za enkrat naj bi se obdavi le resnični luksuzni avtomobili. Kateri in za katere ljudi so avtomobili resnični luksuz, za katere res neobhodna življenjska potreba, to vprašanje bo zdaj študiral poseben odsek. — Za prihodnjo sejo se priporočajo sledeči novi davki: vsi pivci, ki polnijo zakajene gostilne s pivčo daleč preko neobhodne potrebe, plačajo za vsak nadaljni kozarec od 10—100 din. Vsi razgrajči, ki do 2. ure zjutraj po ulicah motijo javni red in nočni mir, naj se poleg poljskega zapora obdavi v prid mestnim ubogim od 100—400 dinarjev. — Vse ženske, ki se zdaj nosijo preračunano kratka krila s prozornimi nogavicami, naj se obdavi po vrednosti dostojne obleke za ženske. Če najdemo še druge slične nove osebne posebne davčne vire, se z njimi še zglasimo.

š V begunskem taborišču Strnišče pri Ptuju so se našle dragocene nove zimke moške rokavice. Kdor jih je izgubil, naj se zgasi pri predstojništvu taboriščne uprave v Strnišču.

š Smrtna nesreča v Trbovljah. Pred par dnevi je v delavnici premogokopne družbe v Trbovljah eksplodiral kotel aparata za avtoenično varjenje. Pri eksploziji je prišel ob življenje kovač Škrbec, oče treh nedolžnih otrok.

š Preselitev urada. Ptujška podružnica Državne posredovalnice za delo, ki je poslovala doslej v Strnišču pri Ptuj, se je preselila v preteklih dnevih vsled opustitve tamošnjega taborišča v Ptuj, Spodnja dravska ulica 6. Vse interese se opozarja, da se obračajo odslej na to njen naslov.

š Mariborska porota. — Kvartet roparskih uzmovčev. V četrtki so sedeli na obtožni klopi štiri mladi fantje: Podgorelec Jak., sedlarski pomočnik iz Huma, Drevenšek Ivan, delavec iz Sv. Bolfenka, Sulek Matija, mlinar iz Huma, Lah Franc, pekovski pomočnik iz Huma. Obtožba jih dolži, da so: Podgorelec, Drevenšek in Sulek dne 29. julija v gostilni Katarine Visočnik na Meljskem hribu izvršili na gostilničarki rop, in sicer da sta prva dva gostilničarko prijela, grozila z revolverjem, ji zamašila usta ter jo prisilila, da jima je izročila ves denar 2000 K in nekaj dragocenosti; Sulek pa je med tem stražil zunaj, dočim se je Lah tega zločina udeležil z nasvetom in sprejetjem deležev. Dne 30. julija so prvi trije zopet po nasvetu Laha, ki je bil dobro poznan v gostilni Lukas v Marenbergu, odšli tja; Podgorelec in Drevenšek sta si pod tujim imenom najela sobo, Sulek je ostal v gostilni ter zabaval otrok in financirja, medtem je Drevenšek motil sobarico, Podgorelec pa je zapre omare gostilničarki pokradel dragocenosti, cenjene na 60.000 K. Ko je bil Podgorelec gotov, je odšel v gostilno k Sulekovi družbi ter Suleka skrivoma obvestil o srečno uspehi tatvini. Nato sta se Sulek in Podgorelec poslovila. Drevenšek, ki ju je prezel, je pa čakal pred gostilno. To se je zdelo ljudem sumljivo; prišli so ga in zalotili pravega tica. Podgorelec in Lah sta obdolžena tudi velike tatvine v gostilni Jančič v Gosposki ulici, kjer je bilo iz spalne sobe ukraden 36.000 K denarja ter dragocenosti. Podgorelec sam ima še nekaj drugih manjših tatvin na vesti. Dočim Podgorelec in Sulek skoro vse priznata, skuša Lah skoro vse utajiti. Drevenšek pa ves čas trdovratno taji tudi take lopovščine, katere priznajo vsi trije. Razprava, določena za dva dni, je končala že v četrtki ob 9. uri zvečer. Porotnikom je bilo stavljeno nad 20 vprašanj. Potrdili so glede vseh štirih vprašanje ropa na Meljskem hribu, istotako glede tatvine v Marenbergu, tatvino pri Jančiču zaničali, pri Lah razen tega tudi potrdili vprašanje obrekovanja policije, da je namreč gostilničarka Planinc obogateła s pomočjo policijskih organov, ki da so ji dajali konfiscirano blago v prodajo. Obsojeni so: Podgorelec na 8 let, Drevenšek 12 let, Sulek 4 leta, Lah 4½ leta težke ječe.

Prekmurje.

Vojaški nabori se vršijo. Pri tem moramo na rovaš vojaške oblasti dva škandala zapisati. Prvega je učinil naš minister vojne s svojo naborno naredbo, da imajo priti k naboru i župniki (plebanus) s krstno knjigo na »overovljenje duhovniškega i rekrutnega spiska«. Prekmurski župniki najostreje protestirajo proti takemu postopanju. Ker je minister s tem iz-

rekel, da ne zaupa pod uradnim pečatom izdanim spiskom vojaških obvezancev, izraža s tem sum, da izpiski niso pravilni. Ali so izvečki iz matičnih knjig javni dokumenti, ali ne? Ako niso, naj vojaška oblast ne išče od župnikov nikakih spisov; ako pa so, jih ni treba nikomur »overovljati! Ali misli gospod Žečević, da so prekmurski »sveštenici« nepismeni ali ljudje za arnavsko izobrazbo? — Drugi škandal je naredila okrožna vojaška komanda ali pa naborna komisija s tem, da je na veliki katoliški praznik 8. decembra predpisala in izvršila rekrutovanje treh čisto katoliških občin (Genterovec, Gaberje in Kapač). Ti novi državljani SHS mažarskega jezika so se zelo čudili, da jih nova država na tak veliki praznik ne pusti pri miru. Take netaktnosti niti Mažari za Banfyjove ere niso zagrešili.

»Slovenec«

velja počenši s 1. januarjem 1922

za Jugoslavijo:

mesečno	30 K (7-50 D)
četrtletno	90 K (22-50 D)
polletno	180 K (45— D)
celoletno	360 K (90— D)

za inozemstvo:

mesečno	50 K (12-50 D)
četrtletno	150 K (37-50 D)
polletno	300 K (75— D)
celoletno	600 K (150— D)

Sobotna izdaja

za Jugoslavijo:

celoletno	40 K (10— D)

za inozemstvo:

celoletno	80 K (20— D)

Dnevne novice.

— O nezakonskih otrocih v Jugoslaviji. Tako »Slovenski Narod« kakor »Jutro« sta se čutila poklicana kakor farizeji v svetem pismu pokazati na katoliško slovensko deželo, ker da je baje po uradni statistiki največ nezakonskih otrok baš v Sloveniji, najmanj pa v pravoslavni Macedoniji. To dejstvo se tema dvema glasiloma »svobodomiseln« slovenske inteligence zdi zelo značilno za moralni nivo v Jugoslaviji, ki da je najnižji v Sloveniji, kjer absolutno vlada katoliška cerkev. Mi smo vedno trdili, da večjih moralnih farizejev kakor so naši »svobodomisleci«, ni na celem svetu. Število nezakonskih otrok je neko merilo toda ni nobeno sigurno merilo za moralno stanje kakšne dežele ali naroda. Med Indijanci je najmanj nezakonske dece, ker se mati kruto kaznuje; enkrat so jih celo ubijali, otroke pa vrgli v Missisipi krokodilom. Le slovenski »naprednjak« bo iz tega sklepal, da je morala med Indijanci na najvišji stopnji. Zelo malo nezakonskih otrok je tudi v Angliji, iz česar pa nihče ne sklepa, da bi bila moralna tam visoka, ker se ve, da v Angliji, kjer ljudje radi uživajo, ne da bi nosili posledic, rojstvo na najrazličnejše načine preprečujejo; zato pa je tam sploh malo otrok, bodisi nezakonskih bodisi zakonskih. Sicer pa spolna morala še ne obsega vse morale in so n. pr. francoski milijonarji lahko vsi brez nezakonskih otrok s svojimi ljubimkami, kljub temu pa največji nemoralneži. Ouderh je socialno desetkrat škodljivejši od nesrečne nezakonske matere. To so stvari, ki jih danes ve najbolj rigorozni moralist, »Slovenski Narod« pa zavija hinavsko oči kakor tisti lažalj iz Cankarjeve povesti. Vsa čast bitofjskim in makedonskim pravoslavcem, muslimanom in Arnavtom, da je tako malo nezakonske dece med njimi, ampak morale v obče se nam k njim ni treba hoditi učiti, ker vsi, ki te kraje poznajo, soglašajo v tem, da divjajo baš tam naravnost perversne pregrehe, ki kažejo na očitno degeneracijo še iz turških časov. V Bitoli naj se gresta učiti morale »Slovenski Narod« in »Jutro«.

— Zahvala. Za vse dokaze udanosti in ljubezni povodom moje sedemdesetletnice, za krasen kelih in druge lepe darove se vsem svojim dobrim župljanom najtopleje zahvaljujem. Posebna zahvala pa onim, ki so kakorkoli pripomogli, da se je slavnost, s katero ste me počastili, tako veličastno vršila. Bog povrni! — Janez Brenc, duh. svet. in župnik v Preski.

— Zelenice se še ne podražje. Prometno ministrstvo je radi težkoč, ki so nastale, sklenilo, da se odgodi uvedba nove železniške tarife za blagovni in potniški promet, ki bi imela stopiti v veljavo od 1. januarja 1922, da do tedaj ostane stara tarifa in da se izprememba izvrši pozneje.

— Ko pišete o Božiču svojim znancom in prijateljem, se spomnite Primorcev in Korošcev in kupite božične razglednice Slovenske Straže. S tem pokažete vsaj nekoliko zanimanja za žalostno usodo svojih bratov. Nadrobno se razprodajajo v prodajalni KTD (Ničman) in v trafikah gospe Modie v Kopitarjevi ulici.

— Prošnje za dopotovanje inozemskih delavcev je vlagati interesentom pri posameznih

podružnicah Državne posredovalnice za delo, ki se nahajajo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj, Murski Soboti in Celju (se otvori v kratkem), te jih pa vodijo potem dalje. V prošnjah, ki morajo biti zadostno kolkovane, je točno navesti ime in naslov vsake delavne moči, ki jo kdo želi dobiti iz inozemstva.

— Vodstvo strokovne nad. šole v St. Vidu pri Ljubljani vladno vabi k razstavi in predavanju, katero priredi umetniško društvo »Probad« iz Ljubljane in ki bo jutri dne 18. t. m. v šolski risalnici v St. Vidu. Razstava traja od 8. do 13., predavanje pa bo ob 15. Predaval bo g. prof. Volavšek o zgodovini ljudske umetnosti in g. prof. dr. Rožič o gospodarskem pomenu te umetnosti v obliki.

— Invalidski dokumenti. Oddelek za socialno politiko pokrajinske uprave v Ljubljani razglašalede: Ker so bili v času od 1. septembra t. l. dalje ponovno pregledani vsi vojni in vojaški invalidi v vsaj državi in je bilo vsakemu izročeno od pregledne komisije posebno potrdilo o invalidnosti, preneha s 1. januarjem 1922 veljavnost vseh dotedanjih invalidskih dokumentov (izvid nadpregleda, Plačilni nalog (Zahlungsantrag), Invalidska knjižica, Plačilni nalog, od italijanskih oblasti izdani »Libretto personale«) in veljajo od tega dneva dalje edinele sledeče izkazila: 1. Za stalne invalide »Invalidsko uverenje« ali »Invalidsko izpričevalo«, 2. za one, ki jim je bila invalidnost priznana le začasno, »Privremena objava« ali »Začasna objava«, 3. za one, ki so se prijavili k pregledu, a jim ni bilo priznano obeležje vojnega oziroma vojaškega invalida, »Rešenje«. Te tri vrste dokumentov so izdajale na tiskanih obrazcih (¼ poile) edino pregledne komisije pri komandah vojnih okrogov. 4. Za invalide prejšnje srbske vojske in dobrovoljce-invalida je poleg navedenih dokumentov veljavno tudi še »Rešenje prvostopenega suda v Belgradu«. Opozorjamo vse urade, javne in dobrodelne korporacije na to, da ni več smatrati invalidom onih oseb, ki bi se izkazale z drugimi dokumenti od katerekoli oblasti.

— Zahteve uradnikov zagrebskega čekovnega urada. Nameščenci čekovnega urada v Zagrebu so poslali na ministrstvo pošte in brzojava memorandum, v katerem zahtevajo povišanje plač, izplačilo 13. mesečne plače in 5 odstot. tanijem od čiste ga dobička tega zavoda.

— Iz časnikarskega sveta. »Zagrebaški dnevnik«, dosedaj neodvisno glasilo, javlja, da je prešel v roke novih lastnikov. Kdo so ti lastniki, list ne pove. — Novomeška »Sedanjost« prične z novim letom izhajati v povečani obliki.

— Originalna deputacija. Pri komisariju mestne občine sarajevske se je pred par dnevi javila deputacija, v kateri so bili zastopniki vseh slojev sarajevskih meščanov. Prišli so radi tega, ker sarajevskih ulic že cel mesec niso pomedli in očistili. Nabralo se je toliko nesnage, da se potrebuje za prevoz praznega voza dva para težkih konj.

— Zaprete šole v Sarajevu. Radi mnogih slučajev škripanke so v Sarajevu prenehali s poučevanjem na vseh srednjih in trgovskih šolah.

— Na belgajskem vseučilišču je v zimskem semestru vpisanih skupaj 7225 slušateljev in sicer na juridični 3492, na filozofski 1915, na bogoslovni 143, medicinski 327, poljedelski 183 in na tehnični fakulteti 1128 slušateljev.

— Viharno vreme v Dalmaciji. Zaduje dni je razsajal po Dalmaciji silen orkan s hitrostjo 100 km na uro. Ves promet po morju in po tamkajšnjih lokalnih železnicah je bil radi tega ustavljen. Orkan je povzročil mnogo škod.

— Vojno skladišče in vojašnica v Ohridu sta pred par dnevi popolnoma pogoreli. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen. Škoda se čeni na več milijonov dinarjev.

— 10.000 kron vredne gosli ukradene. Danici Dolenčević iz Stare Loke so bile v sokolski dvorani na Stearnjih ukradene gosli vredne 10.000 kron. Gosli so bile shranjene v črni škafli, pokriti s svilnatim črnim plinom. Kdo je gosli ukradel, se ne ve.

— Vlom na Vrhniki. Skoz okno je bilo vlomljeno pri Jakobu Petavsu na Vrhniki. Vlomilec je odnesel blaga v vrednosti 2570 kron.

— Napad. Dne 11. decembra je napadel Franc Zitnik na občinski cesti, katere vodi v Bizovik, 20letnega Franceta Lebna iz Bizovika, ga oklofotal in zbil klobuk z glave. Ko je Leben pobral klobuk, ga je pa Zitnik ranil še z nožem v glavo in hrbet.

— Nove slike ima razstavljene foto Atelje »Helios« V. Bešter, Aleksandrova cesta 5. 4590

Gospodarstvo.

Davčni vijak.

Povodom razprave o uradniških nagradah za izterjanje davkov je podal finančni minister Kumanudi poročilo, glasom katerega je Slovenija relativno mnogo manj odstotkov predpisane davka izterjala kakor pa druge pokrajine. To poročilo se je zdelo kot precejšno nasprotje za zatrdilom slovenskih zastopnikov, da se vsi davki v Sloveniji izterjajo, vsled česar ni treba govoriti o posebni nagradi uradnikom.

To navidezno nasprotje popolnoma odpade, če se pojasi način, kako se davki predpisujejo. To pojasnilo nam poda v najdrastnejši obliki poročilo finančnega ministra. Finančni minister je namreč navedel podatke, koliko davka se je v posameznih oblasteh predpisalo. Glasom poročila finančnega ministra v zakonodajnem odboru dne 23. novembra je imela predpisanih davkov za čas 1. januarja 1919 do 10. oktobra 1921 Srbija in Crnogora 149 milijonov dinarjev, Slovenija sama pa 145 milijonov dinarjev, Bosna in Hercegovina 134 milijonov, Hrvaška in Slavonija 167 milijonov in Dalmacija vsega skupaj 9 milijonov. Davka je plačala Srbija 103 odstotke, tedaj več kot je bilo predpisane, Slovenija pa le 66 odstotkov predpisa. Zadnje število je sicer popravil delegat ministrstva financ g. dr. Šavnik, češ da je odstotek vplačil dokaj večji, ker znaša nad 80 odstotkov, vendar to čelaga položaja ne le prav nič ne spremeni, temveč dokazuje, kako »vestno« pritiska davčni vijak v Sloveniji.

Gorenji podatki finančnega ministra jasno govorijo. Glede Vojvodine ni mogel dati pojasnila, ker vlada nima podatkov o predpisnem davku. Tudi ta pripomba finančnega ministra nam je pri preloženju davčnega vijaka dobrodošla. Iz navedenih števk je vsakemu še tako površno poučenemu lahko dobili sledeče sklepe:

1. Davki niso pravilno razdeljeni, ker so se predpisala ekonomsko najrevnejši pokrajini Sloveniji relativno neprimerno večja bremena, kakor bogatejšim drugim pokrajinam. Slovenija ima predpisane davka skoro toliko kot štirikrat tako velika Srbija s Crnogoro in malo manj kot še enkrat toliko Hrvaška s Slavonijo. Pomislimo dalje, da jo vlada pomagala prej zatrti industriji v Srbiji,

da si je poljedelstvo po vojski opomoglo ker se že vsi veliki izvozniki domačih pridelkov. V primeru s Slovenijo bi morala Srbija, tudi če računamo, da še niso vse posledice porušenja po vojski popravljene, z ozirom na njeno sedanjo ekonomsko moč imeti vsaj še enkrat toliko davkov predpisanih, kakor je bilo predpisanih Sloveniji. Pogledimo nadalje Hrvatsko s Slavonijo. Hrvatska, ki ima bogato žitnico Slavonijo in Srem, Hrvatska, kjer se je zadnje dve leti dvignila industrija, neprimerne višje kot v Sloveniji, Hrvatska, ki izvažata stotine svinj in milijonske vrednote v goveji živini, Hrvatska, ki nima v izvozu leso domacira v naši državi — ta Hrvatska je imela predpisanih davkov malo več kot Slovenija, a plačala je davkov, ako upoštevamo dr. Savnikovo korekturo, celo manj kot Slovenija. Vojvodina, pokrajina, ki ni v stanju, da pokriva v prebrani primanjkljave Slovenije in vseh drugih pasivnih pokrajin, temveč more odati tisoče in tisoče hrane v inozemstvo, ta Vojvodina je vadi manj znana kot Dalmacija in Crnagora ter finančni ministri ne more prinesiti podatkov o njeni davčni moči. Zakaj? Zato, ker tam davčni višek, ki se je vlegel v Sloveniji že v kosti in meso, še ne posluje in ne obremenjuje sto in sto milijonov, ki prihajajo v deželo.

Poročilo finančnega ministra nadalje dokazuje, da je finančna uprava pobirala drugod toliko, kolikor so obdavčenci mogli dati, dobi pa nas največji pritiski, kazni in rubežni niso mogli izterjati, kar je davkar zahteval. Če preje ne, sedaj more naša davčna uprava uvideti, ali so ovrnjeni protestni shodi, ki so se vršili v več slovenskih mestih, in uvideti, zakaj se se vzprižili demonstracije pred njenimi uradi, ko so bili davčni predpisi izpostavljeni.

Ni nam mogoče navesti posameznih gospodarskih zahtev finančne uprave. Predpisi se izvršujejo na podlagi zaupniških cenitev brez dokaza o prejemkih, ki se obdavčijo. Tako je možno, da se traja od posameznikov več kot premoreno, da so posamezna podjetja radi davčnih obremenitev v nevarnosti gospodarskega propada. Posamezniki se ocenjuje njihovo službeno stanje a ne njihovi dohodki. Davčni višek gleda na plačilne liste rešavarijskih natakarev in sodi po njih letno za službe. Ze bo nevarno hoditi v celi obkeli in nezakrpanih devijah. Kmetu se ceni, kaj bi njegovo polje veljalo kot stavbene parcele in koliko pridelkov bi lahko zrastle, če bi bile gmajne, zelenjadni vrtovi. Pančnega uradnika se zamenjuje z banko, delavca s tovarno itd. Tako gre pri nas. Trpi delavec, trpi privatni nastavljenec, trpi kmet, trpi obrtnik; povsod se vidi blagostanje, povsod milijoni, študi resno vzeto blagostanje in bogastva pri nas ni.

Te vrstice smo napisali z namenom, da opozorimo finančno oblast, naj preneha z začetim kurzum, ker gre predaleč in škoduje narodnemu gospodarstvu. Priznavamo potrebo davkov, priznavamo, da morajo biti viški kot so zadovoljivi pred leti, a pritiskati do nemarnosti plačil vendar ne gre in ne sme iti. Zametujemo zlasti sistem davčnih zaupnikov, kjer je prerada prevladuje zavist in škodoželjnost. Ako se naša finančna uprava ne okrene na drugo stran, bode res naša siromašnost morala nositi malomarnost bogatih oblastnih. Opozarjamo pa zlasti cenilno komisijo, naj se ne da voditi od pretiranih sumničenj in informacij, kakor jih ima lahko finančna uprava od svojih zaupnikov, temveč naj preosja dejanski položaj vestno ter ima pred očmi očitke, ki zvene iz poročila finančnega ministra v zakonodajnem odboru. Upoštevaj naj, da more pretiranost v davčnih predpisih ne le oslabi gospodarsko moč našega naroda, temveč naravnost podreti ves gospodarski napredek.

BORZA.

Zagreb, 16. decembra. (Izv.) Devize: Pešta 89.50—40, Berlin 136—137, Italija 11.97—12, London 1090, Newyork 260, Pariz 20.50—21.20, Praga 320—323, Dunaj 4.03—4.15, Curiš 52. — Valute: nemške marke 142—143, lire 11.95—12, dolarji 260, nem. avstr. krona 4—4.50, leji 210, t. lire 980 do 985, rubli 25—26.

Curiš, 16. decembra. (Izv.) Devize: Pešta 0.70, Berlin 2.52, Italija 23.50, London 21.47, Newyork 516, Pariz 40.40, Praga 6.10, Dunaj 0.19, Zagreb 1.90, Varšava 0.16, Holandija 187, Bruselj 33.75, Madrid 78.50. — Valute: nem. avstr. krona 0.10.

g Umetno ribogojstvo. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo, namerava prirediti v ribjem vališču na Bledu dva triletna tečaja o umetnem ribogojstvu in sicer bi prvi tečaj, ki bi se imel vršiti okrog novega leta, podajal navodila za pridobitev in valitev ribjih iker, a drugi tečaj spomadi bi obravnaval odgojevanje in nasajanje ribjega zaroda. Tečaj bo vodil rib. konzulent profesor Iv. Franke. Irižave je poslali z ozirom na omejeno število udeležencev čimprej, najkasneje pa do 24. t. m. na Pokrajinsko upravo, oddelek za kmetijstvo. Potrebni, manj premožnim interesentom bo imenovani oddelek Pokrajinske uprave podeljeval podpore po največ 300 K za vsak tečaj. Prošnje za podporo s potrebnimi prilogi je isto tako vložiti do zgoraj označenega dne pri oddelku za kmetijstvo. Katere dneve se bodo vršili tečaji, se pravčasno objavi polom dnevnega časopisa.

g Povišanje monopolne takse na cigaretni papir. Podpisana trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interese na odlok upravnega odbora samostojne monopolne uprave z dne 26. novembra t. l. Pov. Mbr. 216, ki je bil odobren od g. finančnega ministra s Pov. Mbr. 873 z dne 30. novembra t. l., s katerim je povišana monopolna taksa na cigaretni papir na sledeče zneske: 1. Na cigaretni papir v risih, na katerega se je doslej plačevala taksa 1600 dinarjev v zlatu, to je 3200 dinarjev v srebru od 100 kg, se plačuje odslej 3200 dinarjev v zlatu, t. j. 6400 dinarjev v srebru od 100 kg bruto teže. — 2. Na cigaretni papir v knjižicah in stročnicah, na katerega se je doslej plačevala taksa 1600 dinarjev v zlatu, t. j. 3200 dinarjev v srebru, se plačuje odslej 2750 dinarjev v zlatu, t. j. 5500 dinarjev v srebru za 100 kg bruto teže v skatljah.

g Prodajne cene za cigaretni papir. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interese na odlok upravnega odbora samostojne monopolne uprave z dne 26. novembra t. l. Mbr. 20.394, ki je bil odobren od g. finančnega ministra z br. 873 z dne 30. novembra t. l., s katerim se objavlja, da se bo prodajalo odslej cigaretni papir po sledečih cenah: 1. Zob ena knjižica 1 dinar. — 2. Cigaretni papir I. vrste ena knjižica 70 lističev 0.60 dinarja. — 3. Cigaretni papir II. v.

ena knjižica 70 lističev 0.50 dinarja. — 4. Cigaretni papir II. vrste ena knjižica 50 lističev 0.40 dinarja; 5. Cigaretni papir III. vrste ena knjižica 70 lističev 0.40 dinarja. — 6. Cigaretni papir III. vrste ena knjižica 50 lističev 0.30 dinarja.

g Povišanje kapitala v nemški trgovski morarici Severonemški Lloyd je izza početka t. l. zvišal svoj kapital za 125 milijonov mark, Hamburg-Amerika-Linie za 100 milijonov mark, Kosmos za 46 milijonov mark, Hamburg-Južno-Ameriška Družba za 20 milijonov mark in tri druge manjše družbe za 60 milijonov mark. Od 1. 1913 do konca oktobra 1921 se je kapital parobrodskih in ladjedelskih družb v Nemčiji zvišal za 300 milijonov mark, od katerega je ena tretjina odpadla na nova podjetja. Do leta 1913 je skupni kapital teh podjetij znašal 616 milijonov mark, tako da se je zdaj zvečal skupno za 15.250 milijonov mark.

Ljubljanske novice.

lj Političen shod je priredilo sinoči vodstvo politične organizacije SLS v Ljubljani za kolizejski okraj. Na shodu je poročal glavni tajnik SLS g. prof. dr. Kulovec o političnem položaju. Za njim je govoril načelnik SLS za Ljubljano obd. svetnik Krenžar o občinskih zadevah s posebnim ozirom na sredstva za pobijanje draginje. Toplo se je zavzel za to, da se poviša podpora mestnim revežem, katerih je 2000 v Ljubljani od 13 kron mesečno vsaj na 400 kron. Po poročilih se je razvila daljša razprava in se je na predlog tajnika okrajne politične organizacije Krča izrekla zaupnica poslancem SLS, posebno njenemu načelniku posl. dr. Korošcu in Ljubljanskemu poslancu dr. Gosarju ter klubu občinskega sveta SLS.

lj Hrvatsko pevsko društvo »Kolo« dospe iz Zagreba v Ljubljano v nedeljo že dopoldne ob 11.57, ker se je vozni red vlakov 15. t. m. spreminil. Vabimo ljubljansko občinstvo, da se v velikem številu udeleži sprejema mladih gostov, hrvatskih pevcev in pevki in da jih pride pozdravit na kolodvor ob pol 12. predpoldne.

lj Godba Zvez jugoslovanskih železničarjev v Ljubljani se bo udeležila sprejema hrvatskega društva »Kolo«. Ob 11. uri dopoldne pride na Kongresni trg pred Univerzo, odhod se poda v sprejedu ljubljanskih pevskih društev na glavni kolodvor k sprejemu. Po pozdravu spremi godba hrvatsko društvo »Kolo« do hotela Union.

lj Vsa ljubljanska pevška društva, ki so doslej pristopila k Zvezi slovenskih pevskih zborov, to je pevski zbori: Glasbene Matice, Slavica, Ljubljane, Ljubljanskega Zvona, Zvez jugoslov. železničarjev, društva Krakovo-Trnovo, društva Slavija — Viš-Glince in zbor Rokodelskih pomočnikov — se po sklepu Zvezinice odbora vlijudo vabijo, da se udeležijo sprejema hrvatskega društva »Kolo« na glavnem kolodvoru. V to svrhu naj se vsa pevška društva v nedeljo 18. dec. zbrato točno ob 11. dopoldne na Kongresnem trgu pred Univerzo (ne kakor je bilo pri odborovi seji naznanjeno). Odhod odkorakajo društva v sprejedu, na delu z godbo jugoslov. železničarjev na glavni kolodvor. Prihod vlaka po novem voznem redu je ob 11.57 predpoldne.

lj Koncert »Kola« se v nedeljo prične že ob pol 8. uri zvečer in ne šele ob 8. uri, ker se društvo po koncertu že ob 11. uri z nočnim vlakom vrne v Zagreb nazaj. Slovenci, udeležite se v velikem številu znamenitega koncerta »Kola« v Ljubljani.

lj Šišenske Orlice prirede dne 18. decembra 1921 v dvorani Rokodelskega doma ob 4. pop. igro »Dve materji«. K mnogobrojni udeležbi vabi vse sestre, brate in prijatelje odbor. (k)

lj Sentjakobska prosveta. V nedeljo, 18. dec. ob 6. uri zvečer bo zanimivo skiptično predavanje. Predaval bo g. kanonik Ivan Sušnik.

lj Šenipetersko prosvetno društvo ima v ponedeljek, dne 19. decembra ob pol 8. zvečer svoj redni občni zbor s kratkim predavanjem in običajnim dnevnim redom. P. n. člani in članice vabimo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

lj Samovoljno razpolaganje s stanovanji. Mestni stanovanski urad nas naproša, da prišemo stedeče: Ker se je dogodilo par primerov, da so stranke samovoljno razpolagale s praznimi stanovanji, opozarja mestni magistrat kot stanovanske oblasti I. stopnje vse hišne posestnike, da je samovoljno oddajanje stanovanj prepovedano in da z njimi razpolaga izključno le mestni stanovanski urad, kateremu morajo hišni posestniki izpraznjena stanovanja tekom treh dni po izpraznitvi javiti. Mestni magistrat bo strogo izvajal člen 30. stanovanske naredbe, glasom katerega se vsako samolastno oddajanje stanovanj kaznuje z denarno globo do 50.000 kron oziroma v slučaju neizterljivosti z zaporom do 6 mesecev.

lj Beračenje v Ljubljani se je v zadnjem času zelo razpaslo in postalo prava nadlega za prebivalstvo. Da se temu odmore, je finančni odsek občinskega sveta sklenil, da se preprovo vsem tujim beračem vstop v mesto. Mestne ubožce pa bo podpiral magistrat. Ker pa so s tem združeni veliki stroški, se je magistrat obrnil do vseh imoviteljskih krogov, da se s primerno vsoto odkupijo. Razposlal je tozadavne pole, pozive, katerim so priložene izjave, katere naj se lastno-ročno podpisane vrnejo do 24. decembra. Prepričani smo, da se bodo premožnejši ljudje v največji meri odzvali.

lj G. Frelih se demokrat. G. občinski svetnik in računski nadsvetnik v pok. Frelih nam sporoča, da ni vstopil v radikalno stranko in da shod hišnih

posestnikov v Mariboru 14. t. m. ni imel radikalno-strankarskega namena, ker tudi g. dr. Stojanovič, ki je govoril na tem shodu, ni član radikalne stranke.

lj Čevljarska eksportna zadruga v Ljubljani vabi svoje člane na prvi ustanovni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 18. t. m., ob 9. uri dopoldne v gostilni pri Mraku, Rimska cesta. Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalega odbora. 2. Čitanje in odobrenje pravil. 3. Sprejem novih članov. 4. Volitev odbora ter nadzorstva. 5. Slučajnosti. (k)

lj Nezgode in nesreče. V Tomiesovi tovarnici je padla delavcu Ivanu Kosmahu železna plošča na palec desne noge. Poškodba je težka. — Na Savi je podrl z motornim kolesom g. J. Rotar 87letno Marijo Budan na tla. Težko poskodovala Budanova so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. — 76letni Fr. Oman je bil povožen, ker so se splašili konji. Poškodbe niso nevarne.

lj Tudi ljakar je včasih ogoljutan. Redko se zgodi, da bi kdo ljakarja opeharil, toda zgodilo se je te dni le, da sta mesar Mirko K. in pleskar Jože M. najela ljakarja, se »nobel« peljala v škofljico in v Ljubljano nazaj. Ko jima je »ljakar rekel: »Fanta, plačajta mi zdaj vozino 300 kron«, sta pa pobegnila in mu še šipo razbila. Da sta bila fan'a precej vinjena, je pa takorekoč samoobsebi umiljivo.

Žepni koledar

Jugoslov. Kmetске zvezе za l. 1922.

je izšel.

Dobi se v tajništvu Jugoslovanske Kmetске zvezе (Jugoslov. tiskarna, II. nadstr.), v Jugoslov. bukvarni in v trgovini K. T. D. (prej Ničman). Cena 18 K.

Cerkveni vestnik.

c Laži v šolskih knjigah. Apostolski vikarj na Švedskem, msgr. Bitter, je vložil pri najvišji šolski oblasti oster protest proti drznemu obrekovanju in lažem v zgodovinskih knjigah, ki jih rabijo na švedskih šolah. Bitter navaja nekaj takih lažnivih stavkov: »Katoličani molijo mater božjo in svetnike;« »odpuščajo se grehi za denar;« »jezuitje pokvarjajo moralo z nepravimi načelom;« »namen posvečuje sredstva« itd. Četudi so bile te abotnosti že tisočkrat ovržene, vendar jih nevedneži in drzneži še vedno ponavljajo in spravljajo celo v šolske knjige. Msgr. Bitter protestira v imenu katoličanov ter v imenu resnice in pravice proti taki javni in oficielni agitaciji ter zahteva, da nepristranska komisija vse šolske knjige preišče in grde laži odstrani.

Narodno plesišče.

Drama.

Sobota, 17. dec.: Slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra: »Jugan«, vila najmlajša; »Komedija zmešnjav«. Izv. Nedelja, 18. dec.: »Pampelišček, popoldne ob treh. Izv.

Nedelja, 18. dec.: »Pobujanje v dolini Šentflorjanske, zvečer ob 8. uri. Izv. Ponedeljek, 19. dec.: »Roza Berndovac. E. Torek, 20. dec.: Zaprt. Sreda, 21. dec.: »Roza Berndovac. A. Četrtek, 22. dec.: »Revizor«. Izv. Petek, 23. dec.: Zaprt. Sobota, 24. dec.: Zaprt. Nedelja, 25. dec.: »Komedija zmešnjav, popoldne ob 3. uri. Izv. Nedelja, 25. dec.: »Peterčkove poslednje sanje, zvečer ob 8. uri. Izv. Ponedeljek, 26. dec.: »Peterčkove poslednje sanje, ob 3. uri pop. Izv. Ponedeljek, 26. dec.: »Revizor«. Izv. Torek, 27. dec.: Zaprt.

Opera.

Sobota, 17. dec.: Slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra: »Prodana nevesta«. Izv. Nedelja, 18. dec.: »Werther«. Izv. Ponedeljek, 19. dec.: Zaprt. Torek, 20. dec.: »Igor Godunov. B. Sreda, 21. dec.: »Bohemec. D. Četrtek, 22. dec.: »Carmen. C. Petek, 23. dec.: Zaprt. Sobota, 24. dec.: Zaprt. Nedelja, 25. dec.: »Werther«. Izv. Ponedeljek, 26. dec.: »Prodana nevesta«. Izv. Torek, 27. dec.: Zaprt.

Prosveta.

pr Dr. Fr. Grivec. Pravovernost sv. Cirila in Metoda. Ljubljana 1921. Str. 43. Cena 4 Din. — Ta razprava, ponatisnena iz »Bošoslavne Vestnika« 1921, je izšla kot 1. snopič razprav »Bošoslavne Akademije«. Razprava je že v BV zbudila pozornost doma in na tujem. Francoski učenjak M. d'Herbigny, piše da je razprava jako metodna, temeljita, zanimiva in da podaja nove rezultate (Revue Apologetique 1921). Slavist dr. J. Vais (Praga) piše, da je razprava rešila mnogo težkih vprašanj (Časopis kat. duh. 1921). »Zbornik«, glasilo primorske slovenske duhovščine smatra razpravo za velepomembno in trdi, da bo vse zanimala ter zlasti duhovščini v zasednem ozemlju mnogo koristila. »Vrhbosna« (1921) piše, da bi se vsak katoliški izobraženec moral seznaniti z rezultati te aktualne razprave. Razprava je važna za zgodovinarje, slaviste in teologe.

pr Čika Jova Zmaj: Pisani oblaki. Poslovenil Al. Gradnik, Ljubljana 1922. Založila Tiskovna zadruga. Cena vezani knjigi 7 Din., po pošti 40 p. vač.

pr Emil Adamič: Nočne pesmi; samo-apevi za nizki glas s klavirjem. Založila in izdala

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1921. — O teh pesmih je kritika že marsikaj ugotovila: najprej to, da je Adamič s to zbirko stopil na odlično novo pota: pred vsem išče harmonične poglavitne, sočnih, žarkih, gorljivih barv; dalje zelo srčno poizkuša zadeti občutek, kakor ga ustvarja besedilo, ter ga na svoj iskren in gorak način izraziti: v tej smeri očito prvačita »Ave Maria« z neprestanim ljubkim vznemirjenjem v mali terci, za kar je bilo treba dokaj iznajdljivosti, da se čela drobna stvarca ni izmahljala v neokusno vsakdanost — tu pesem »Novoj je pa svetla noč«, ki ji bodo spretni pevec vedno hvaležni za glasno priznavanje. Ali pomni ta nova Adamičeva smer začetek bogatejših žetev za našo skromno pevsko literaturo? K.

pr »Vrtec in »Angeleke« št. 11. 12. Izšla je zadnja številka naših lepih mladinskih listov, lepo opremljena in z zanimivo vsebino. Oba lista najtopleje priporočamo. »Vrtec« z »Angelekom« bo tudi v letu 1922. stal 26 K. »Angeleke« sam 10 K. Dobi se še ves letnik »Vrtca« in »Angeleke« 1921 (26 K); »Angeleke« l. 1920. (6 K), l. 1919. (4 K). Upravištvu: Ljubljana, Sv. Petra cesta 80.

pr Tristoletnica Molierjevega rojstva. Francozi so že letos pripravljali na proslavo 300 letnice rojstva Moliera, ki poteče drugo leto. Prosvetni minister je zahteval 200.000 frank. kredita, da se more ta proslava čim dostojneje vršiti.

pr Novo gledališče v Gradcu. V Gradcu nameravajo osnovati novo veliko gledališče. Ravnatelj drame bo Karol Schönherz, opere pa Egon Pollak, dosedanji ravnatelj hamburške opere.

Učiteljski vestnik.

Inferiornost liberalnega učiteljstva. V predzadnji številki »Učiteljskega Vestnika« je rekel neki učitelj problem jugoslovanske. Z vsa resnostjo pripoveduje, da pusti svojim učencem, da mešajo v slovenskih nalogah izraze iz vseh treh narečij ter jim teh napak sploh več ne popravi. Ta liberalni pedagog in učenjak je kar z enim udarcem ubil tri muhe: vsaka šola bo imela svoj poseben jugoslovanski jezik, učitelji ne bo treba več popravljati napak, ker to lahko vsako napako označi za jugoslovansko, šolskim načelnikom pa tudi ne bo treba pregledovati zvezkov pri takem babilonu, ker bo tudi sigurno gospod Pribičević za največjo svobodo v tem ozirom. Ali je potem čudno, da absolventi ljudskih in meščanskih šol danes sploh nobenega jezika ne zna? Podobno ljudstvo je učinil neki učitelj v uvodniku »Slov. Naroda« z dne 14. t. m. Kakor kitajski bokser si je zavil rokave ter prišel borbo z namišljenimi strahovi, ki jih vidi v poučevanju nemščine na naših šolah. Toliko praznih fraz in priučenega nacionalnega sovražništva že dolgo nismo čitali v našem časopisu. Moč očitvidno ne zna nobenega jezika emeljito ter še živi v polpretekli avstrijski mentaliteti. Ali ni za vsakega razumnika jasno, da vsak Slovenec razume Srba in obratno in da hočejo le lažne duše napraviti nasprotje med plemeni, ker vedno povdarjajo razliko jezikov? Naj se vendar že oglašijo naši veliki trgovci, naše tovarne, vsi naši pridobitniki krogi ter povedo, koliko uslužbenec potrebuje za znanjem ruščine, ki jo hočejo uvesti ti polizobraženci in koliko rabijo takih, ki znajo nemščino in italijansko. Naj povedo naši visokoolci, naši znani veniki, če jim zadostuje slovenščina ali srbohrvaščina, da ne bodo več nevedni ljudje razpravljali o jezikovnem vprašanju v šoli. Na šolsko upravo pa apeliramo, da že vendar toliko poglubi izobrazbo ljudsko-šolskega učiteljstva, da ne bo v javnosti in v šoli delalo sramote svojemu stanu! To mentaliteto je treba najprej odpraviti in omejena kričavost bo sama ob sebi izgnila iz javnosti.

Orlovski vestnik.

Orel Krakovo-Trnovo. Danes ob pol 8. uri zvečer fantovski sestanek, obvezen za vse člane.

Turistika in sport.

Planinska razstava v Zagrebu. Začetkom meseca januarja 1922 priredi Hrvatsko Planinsko Društvo — slično kot jih je prirejalo doslej Slovensko Planinsko Društvo — planinsko razstavo, ki se pa ne bo omejevala samo na planinske slike slikarjev in amaterfotografov, temveč se namerava razstaviti sploh ves material, kar ustreza zanimati turiste in alpiniste, predvsem tudi predmete planinske opreme in oropje in drugih potrebščini. — Vse gg. slikarje in amaterfotografe naprošamo, da zbero svoj material in ga odda v planinski sobi S. P. D. v Ljubljani. Kralja Petra trg 2 (prostori načelnika S. P. D. dr. Fr. Tomiškeja) najpozneje do 27. decembra t. l. — Po slike pride iz Zagreba poseben kurir, zaupnik H. P. D. in samoposebni umevno prevzame odhod H. P. D. jamstvo za vse predmete — Irgovci in drugi obrtniki ki bi se radi udeležili razstave, dote pojasnila v društveni pisarni Slovenskega Planinskega Društva.

»Sport«, 48. številka, je izšel. List pri naša krasne slike naših pokrajin v zimi, osobito zimskosportne terene ter bogato vsebino. »Sport« izhaja v zimski sezoni vsakega 1 in 15. v mesecu, cena številki je 5 Din. — Priporočamo ga vsem najtopleje. — Pri tej številki se je pripetila v tiskarni zamenjava kišev, tako da predstavlja prva šla zimsko-sportni teren v Blokah na Notranjskem in ne Podutju, kakor je podpis pod sliko.

Jugoslovanski kolesarski podsavez Ljubljana ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 8. januarja, v hotelu Baikan v Celju dopoldne ob 9. uri. Pristop imajo vsi klubi, ki gote kolesarski in motociklistični šport, glasovalno pravico pa vsak včlanjeni klub en glas. Dnevni red je običajen. (k)

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija v Ljubljani ima svoj redni občni dne 6. januarja, na praznik Sv. treh kraljev, dopoldne ob pol 9. uri v restavraciji Narodnega doma v Ljubljani. Vsi člani so vabljani, da se zanesivo udeležijo občnega zbora. Običajen dnevni red. (k)

Zelo prijetno deluje pri drgnjenju hrblja, rok, nog in celiga telesa, kot kosmetika — za negovanje kože zob in ust, lekara. Fellerja prijetno dišeči »Elsatrit« je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojn. stekl. ali 1 specij. stekl. z ovitkom in pošil. pošlje za 48 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 184, Ur-

Solma

neporušne
kavčukove pete
za čevlje.

Poslani rač. rač. št. 11.323.
Telefon št. 54.

Marljivi trg št. 3.

r. z. z. o. z. v LJUBLJANI.

Sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po hranilne vloge se izpisujejo brez odpovedi — Hranilne vloge s odpovednim rokom se obrestujejo po dogovoru.
Denarni promet v lanskem letu: 128.000.000 kron.
Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Jugoslovanski kreditni zavod

Podružnica v MURSKI SOBOTI in DOLNJI LENDAVI.

4 1/2 %

Čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položenice. Izdaja čeki, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na knjižbo, poročila, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.
Jamstvena glavica 2 in pol milijona kron.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Ženitna ponudba. Gospodična srodniških let s premoženjem išče znanja v svrhu ženitve s premoženim starejšim gospodom. Le resne ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod šifro: »SREČA« 4586.

Pridna in poštena dekle, vajena vsega kmetijskega dela in tudi pri živini, se sprejme blizu Ljubljane. Plača mesečno 550 K. Kje, pove upravnishvo »SLOVENC« pod št. 4577.

K otrokom za varuhinjo sprejemem priletno žensko. Biti mora poštena in imeti ljubezen do otrok. Plača po dogovoru. Naslov pove upravnishvo »SLOVENC« pod št. 4587.

Samostojna kuharica se priporoča za razne priloge kot provizorična pomoč. — Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod: »Provizorična« 4589.

Blagajničarka, ki vodi glavno trgovino, in vajena vseh pisarniških del, želi premešiti službo. Nastop 15. januarja 1922. — Ponudbe pod: »Hitrost« 4581 na upravnishvo »Slovenca«.

Sprejme se tajnik, kateri je zmožen tudi knjigovodstva. Ponudbe na elektrarno Zagreb v Višnjem. 4591

Trgovski nastavljenec
Železninar in 1 vajenec lahko takoj vstopita pri trdni ERJAVEC & TURK, trgovina z železino, Ljubljana.

Uradnik zmožen dvostavnega knjigovodstva, kakor tudi sestave bilanc, želi službo v popoldanskim urah (od 3. do 6. ure). Ponudbe prosil na upravnishvo »Slovenca« pod: »Popoldanec« 4582.

Več TESARJEV sprejme takoj Ing. Lavrenčič & Co. LJUBLJANA Rimska cesta št. 2 na dvorišču.

Klavir in otroška postelja na prodaj. — Ljubljana, Gradaška ulica št. 18, II nadstropje levo. 4590

Ia IMPERIAL - SIR tucat 19 dinarjev, po pošti štiri tucate, **SIR ala LIPTAVEC** 1 kg 10 dinarjev, po pošti sedem 12 kg netto.

KUHANO MASLO 1 kg 30 dinarjev. — Pošilja po pošti Mlekarna v Sunji, Hrvatsko.

PRVOVRSTNO TOALETNO MILO

kožno kremo, šminko, puder, nohtne preparate, prah in pasto za zobe, ustno in kolonjsko vodo, vodo in prah za umivanje glave, barve in mastila za lase, parfume. Nadalje mrežice za lase, enostavne in dvojne, ter vse potrebščine za maskiranje priporoča

Parfumerija »STRMOLI« LJUBLJANA, POD TRANCO 1.

AUTO-TAPETNIK in LIČAR.

Izdeluje v najmodernejši obliki. Prevzame tudi naročila za nove in predelavanje starih karoserij po najmodernejši modi.

Najnižje cene.
BRUNO BELANTIČ
Ev. Jerneja ulica št. 41, Spodnja Šiška.

Prodaja se hiša z lepim vrtom in nekaj zemljišča v okolici Ljubljane, ali pa brez zemljišča. Kupec dobi takoj stanovanje. Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 4588.

Arhitekt in mesinar stavbenik VILJEM TREO Ljubljana, Gosposvetska c. 10 Telefon interurb št. 103 Ustanovljeno l. 1880 se priporoča za sgradbo vsake vrste ter izvršuje načrte in proračune.

KUPUJTE LE PRI: JOS. PETELINC LJUBLJANA - Sv. Petra nasip 7. Če rabite s.v. stroje za rodbinsko in obitno rabo, igle, oje, ter posamezne dele, latotam vse potrebščine za siviše kro ače in cavičarje ter vse galanterijsko blago na drobno in udebelo Cene solidne! Postrežba točna

Slad za živino se dobi dnevno in spirita na viču. 4590

Stavbeno podjetje Al. in Valentin Accetto, Ljubljana, Trnovski pristan št. 14, zaprisežena sodna cenilca, prevzema vsakovrstne visoke stavbe, izvršitev načrtov in proračunov, oblastveno koncesionirana posre dovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

A. KUS LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA 4 priporoča svojo veliko zalogo porcelana, emailirane in luskusne POSODE

MOKO ima v zalogi trdnika Kmet & Komp. Ljubljana, Gosposvetska cesta 8. Zahtevajte ponudbe.

POHIŠTVO primerno za vse sloje, trpežno izvršeno in po ceni, kakor tudi vsakovrstna tapetniška dela priporočata brata Sever v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej). 4592

Sladkor kavo riž milo itd. dobite najceneje pri trdni O. ČERTALIČ v LJUBLJANI Karlovska cesta.

Klobuke in slannike vseh vrst, od preprostih do najljepših, tudi vedno tovarna klobukov in slannikov Franc Cerar, Demžale (Štob).

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi 'opravila se sprejemajo v Ljubljani vsa sreda pri trdni KOVACEVIČ & PRSAN, Presernova ulica št. 5, na dvorišču, desno, kjer se ob sredah tudi dobe opravljeni predmeti. 8707

»arocante Slovenca«

Pozor, kolesarji! Pošljite rabljena dvokolesa v popolno prenovu, emailiranje z ognjem in ponikljanje. Na željo se kolesa tudi shranijo čez zimo. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 4434

KLAVIRJI NA OBROKE harmoniji, violine in vse glasbene po treščine. S tunc na debelo in drobno Ritonz Breznik, bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15, Ljubljana.

»JETIKAI« Specialista za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira v torek in petek: 11.-12. in 2.-4. ure v Mariboru, Razlagova ul. 21. Vse druge dni pa št. Juri, ob juž. ž.

6 - odstotno POSOJLO v znesku 60.000 K za dobo enega leta išče neko podjetje v svrhu razširjenja obrata. Ponudbe pod: »Dobra garancija« 4526 na upravo »Slovenca«.

MAJKE! Zahtevajte povsod samo **MOKO ZA OTROKE** **Salubra** 1 škatola K 36—

Najboljša hrana za dojenčke! Zelo olajkajoče sredstvo za bole na želodcu, rekonvalescente in osoblito za premalo hranjene ter v obče slabe osebe vsake starosti.

DOBI SE POVŠOD. Tovarne kemičnih predmetov hrane „SALUBRA“ D. D. ZAGREB. Boškovičeva ul. 23. telefon 7-91. Tovarnica: NOVA GRADIŠKA

SALAME I. vrste novo blago popolnoma govedo doniva se povsod! Prva hrvaška tvornica salam, susenega mesa in masti M. G. Vilovč sinovi d. d. Petrinja. Glavno zastupstvo za Slovenijo R. Bunc in drug Ljubljana Celje - Maribor

Šiški, podjane, stenice, ščurki. vsa zolazna nora pogineta, ako pravišati mora nabore prečiščena in splošno osušena (redva, kot proti poljaki in drugim mušam) 16 za pod ano h 20 za ščurke, posebej močna vrsta h 20, trdnost na stenice, h 18; antiseptične majev K 10 in 20, prasek proti mušam K 10 in 20, mastilo proti ušem in ljuščem K 10 — mastilo za uši pri živini K 10 — prasek za uši v obliki in seriju K 10 in 20, trdnost proti mušam na sadju in zelenjavi, univerz. rastlini prasek proti mušam K 10, škola po po vrtu Zavod za ekspanzi

M. Jünker, Petrinjska ul. 3, Zagreb 39. Trgovcem privođenjem odjema popust.

Takoj vzamem v najem **gostilno ali restavracijo** na prometnem kraju. Ponudbe je poslati na upravnishvo »Slovenca« pod šifro: »Promet« 4570.

Stalno meblvano sobo išče soliden bančni uradnik zase (in ev. za brata) s 1. januarjem. Plača najbolje. Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod: »T. S. Sobac« 4561 do 20. decembra t. l.

Dražbeni oglas.

Vsled sklepa okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 2. decembra 1921 A I 698/21—9, se bo na predlog dedinje pokojnega gospoda Matije Kolarja, bivšega stolnega kanonika v Ljubljani, vršila dne 19. decembra 1921 v hiši št. 5 Pred školišo

prostovoljna javna dražba

v zapuščino spadajočih premičnin. Dražba se bo vršila dopoldne od 8. do 12. ure, popoldne od 3. do 6. ure in po potrebi naslednji dan ob istih urah.

Prodajala se bo sobna oprava, zlatina in perilo. V Ljubljani, dne 14. decembra 1921.

DR. KAROL SCHMIDINGER l. r., notar kot sodni komisar.

GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI oddaja lep **BELI KROMPIR** po najnižji ceni. — Istotako krompir za krmo in dobro goveje in konjsko seno.

Ljubljana — **ELIGIJ EBBER** — Ljubljana Stari trg št. 5 krznar Stari trg št. 5 Kupujem kože divjačine: kune, lisice, dihurje, polhe, krte, vidre, zajce

po najvišjih dnevnih cenah.

Provoirstna kolesa Puch pnevmatiko DUNLOP-REITHOFFER-HUTCHINSON priporoča **IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.**

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBCINSTVU IN PREČASTITI DUHOVŠČINI **TONA MALGAJ** PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Parna žaga Fran Ravnikar mesini tesarski mojster Ljubljana, Linhartova ulica št. 25 kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

„ORIENT“ Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

R. RANZINGER LJUBLJANA Cesta na j. ž. 7-9. Spedicija, podjetje za prevažanje pohištva, skladišče, podjetje za prevažanje blaga južne železnice.

Parketne deščice hrastove, bukovne, parjene, broški pod in vsakovrsten rezan les lastnega izdelka nudi po najnižjih cenah :: **IVAN SISKI, tovarna parketov in parna žaga, LJUBLJANA, Metelkova 4.** Kupuje raznovrsten les v deblih v vsaki množini, kakor tudi gozdne parcele. — Sprejema les v rezanje na poluargumentih po naročilu.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Pozor!

Božična in novoletna darila
si oglejte samo pri
manufakturnem oddelku Gospodarske zveze, Dunajska c. 29 na dvorišču.
Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke in najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke.

Pozor!

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v
Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.
(poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s
4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštni-ček, urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvu itd. Prodaja srečk drž. razr. loterije.

Tovarna JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Štefenburgova ul. 4.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** štev. 39.

Barva vsakovrstno blago
Kemično čisti obleke.
Svetloilika ovratnike, za-
pestnice in srajce.

Medić, Rakovec & Zankl, prei **A. ZANKL**
sinovi.

Tovarna kemičnih in ruda. barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.
Brzjav.: Meraki Ljubljana. Telefon 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in ojinate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski kilej, piekarski, slikarski in mizarski copiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL« Lak za pode. »MERAKL« Linoleum lak za pode.
»MERAKL« Emajlni lak. »MERAKL« Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

IGN. ŽARGI »pri nizki ceni«
Ljubljana :: Sv. Petra cesta št. 3
TRGOVINA

z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatai. — Velika izbira vsakovrstnih zimskih potrebščin.

POTREBŠČINE ZA KROJAČE IN ŠIVILJE.

Kvas (droži-germ)

proizvaja in vsaki dan razpošilja v svežem stanju

Tvornica Arko
Zagreb.

„Adrija“

vanilin sladkor
in pecivni prašek je najbolji.

Prodaja se v korist Jugoslov. Matice in kola Jugosl. Sester.

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst - Amerika prevaža potnike v New-York redno 3 krat, v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov.

Simon Kmetec glavni zastopnik za Slovenijo, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Važno za Jugoslovane!

Edini jugoslovanski zavod v Budimpešti

Balkanska banka

R. T. Vaczi utca 35

filijalka

Slavenske banke d.d.
Zagreb

oskrbuje najkulantneje vse v bančno stroko spadajoče posle. Najprikladnejša zveza za brzo, točno in ceno pošiljanje denarja na Pešto in Mažarsko.

Balkanska banka Budimpešta Vaczi utca 35

Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premožgovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premožgovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19**

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 38/I
(začasno v prostorih Zadružne zveze). Telefon št. 21.

Podružnice: **DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.**

Ekspozitura: BLED. — Interesna skupnost s: Sveopće Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.